

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

5^E JAARGANG

WOENSDAG 22 SEPTEMBER 1920

No. 247

INHOUD

	Blz.
KOLEN EN IJZERERTSEN IN ZUID-AFRIKA I door <i>Dr. J. Rueb</i>	816
Weeldebelasting door <i>Mr. W. E. C. de Groot</i>	817
De Agenda der Internationale Financieele Conferentie	820
De Millioenennota	821
Londensche Correspondentie	825
De Rijksmiddelen	827
AANTEKENING:	
De Mijnbouwpolitiek onzer regeering	828
OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN	829
MAANDSIJFERS:	
Overzicht der Rijksmiddelen	829
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	830—836
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT

VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Algemeen Secretaris: *Mr. G. W. J. Bruins.*Assistent-Redacteur voor het weekblad: *D. J. Wansink.*Secretariaat: *Pieter de Hoogweg 122, Rotterdam.*Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruijge Plaatweg 37.*Telef. Nr. 3000. Telgr.adres: *Economisch Instituut.*Postcheque en girorekening *Rotterdam No. 8408.*

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p.
in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 22,50
per jaar. Losse nummers 50 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen
het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande
ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos,
voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Advertentiën f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonne-
ment volgens tarief. Administratie van abonnementen
en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-
Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.*

20 SEPTEMBER 1920.

De toestand op de geldmarkt was deze week zeer verdeeld. Voor wissels was er nog minder geld beschikbaar dan de vorige week, meestal moest $4\frac{1}{2}$ pCt., ook wel $4\frac{3}{4}$ pCt. worden toegestaan. Daarentegen was er voor prolongatie, vooral in de tweede helft der week, veel meer geld aanwezig. Aanvankelijk handhaafde de koers zich op $4\frac{1}{4}$ à $4\frac{1}{2}$ pCt., later werd echter het aanbod zoo groot, dat de koers sterk terugliep en ten slotte tot $3\frac{1}{4}$ pCt. geld ruim beschikbaar was. In tegenstelling hiermede was callgeld weder sterk gezocht en tot 4 pCt. flink te plaatsen.

* * *

In overeenstemming met de vaste rente voor particulier disconto was de taxatie voor het schatkistpapier ca. $4\frac{1}{2}$ à 4% pCt., hoewel enkelen meenden, dat in verband met de lagere prolongatierente, veel

lagere koersen mogelijk waren. De inschrijving had dan ook een merkwaardig verloop. In het geheel werd er ingeschreven voor f 122.308.000. Toegewezen werden f 39.180.000 3-maands-promessen tot f 990.94, f 55.730.000 6-maands-promessen tot f 978.40 en f 16.448.000 biljetten tot f 1000, gevende een rendement van ongeveer $3\frac{1}{2}$ pCt. voor de 3-maandsbiljetten, of bijna $\frac{1}{4}$ pCt. lager dan de notering voor particulier disconto. Daarentegen geven de 6-maands-promessen ca. $4\frac{1}{4}$ pCt. en de biljetten bruto 5 pCt.

* * *

De wisselmarkt was deze week aan groote fluctuaties onderworpen. De flauwe ondertoon voor Marken, die reeds weken lang bemerkbaar was aan het langzaam afbrokkelen der koersen, ging plotseling over in een sterken val. Vooral van uit Duitschland zelf was het aanbod zeer sterk. Daarentegen waren Ponden aanzienlijk vaster. De gestadige daling van den Sterlingkoers in New York, gedurende de laatste weken, was bijna zonder uitwerking gebleven op den Sterlingkoers hier. Er hadden integendeel telkens kleine koersverheffingen plaats. Toen dus de daling in New York werd vervangen door een rijzing, trad ook hier een flinke stijging in, zoodat aan het einde der week 11.30 werd betaald. Diezelfde daling van Sterling in New York had een geweldige stijging van den Dollarkoers hier te lande tengevolge. Dinsdag werd hier het hoogste punt bereikt op circa 3.27. Daarna trad een reactie in, zoodat heden weder 3.18½ genoteerd werd.

LONDEN, 18 SEPTEMBER 1920.

In tegenstelling met de vorige week was het aanbod van geld in het begin der afgelopen week grooter dan aan het einde, ten deele veroorzaakt door „calls” op eenige groote uitgaven. Tengevolge van het vervallen van groote posten schatkistwissels was de markt heden echter veel williger en werd daggeld gedaan op 5 pCt. na $5\frac{1}{2}$ pCt. Zeven-daagsgeld bleef op $5\frac{1}{2}$ pCt.

In sympathie hiermede was de disconto-markt heden dan ook veel gemakkelijker. De Bank of England heeft gedurende de geheele week weder October-wissels opgenomen tegen voordeelige condities onder beding echter, dat het provenu tot aankoop van December-schatkistwissels aangewend zou worden. De laatste noteringen van 2-, 3-, 4- en 6-maandswissels waren resp. $6\frac{5}{8}$ — $\frac{11}{16}$ pCt., $6\frac{11}{16}$ — $\frac{3}{4}$ pCt., $6\frac{15}{16}$ pCt. en $6\frac{15}{16}$ —7 pCt.

KOLEN- EN IJZERERTSEN IN ZUID-AFRIKA.

I.

Onder de werelddeelen is Afrika, althans voor zoover momenteel bekend, verreweg het armste aan kolen. Boven een afbouwdiepte van 2000 M., die voorloopig bij dergelijke schattingen als grens wordt aangenomen, wordt de totale voorraad op niet meer dan 57.839 millioen ton gesteld of op slechts 13-maal den voorraad in ons eigen land aanwezig. Deze relatief zeer kleine hoeveelheid is echter haast geheel in Zuid-Afrika en voor meer dan de helft in Transvaal geconcentreerd, dat 36 milliard ton tot den totalen voorraad bijdraagt. Het is dan ook alleen in dat land en in Natal, dat zich kolenmijnbouw van meer dan locale beteekenis ontwikkeld heeft.

Op weinige plaatselijke uitzonderingen na vormt in Zuid-Afrika de Karroo-formatie de jongste groep gesteentelagen, die dus, voor zoover door latere erosie niet weggenomen, de oudere formaties bedekt. Desondanks representeert dit Karroo-systeem een tijdperk uit de ontwikkelingsgeschiedenis der aarde, wat samenvalt met dat waarin in Europa de lagen van boven-Carboon, Perm en onderste Trias tot afzetting kwamen, zij het dan ook, dat deze beide lagen-complexen niet direct onderling vergelijkbaar zijn. De Karroo-formatie is vooral in den Vrijstaat, in het Oosten van Transvaal, in Natal en in de Kaapkolonie, waar haar totale dikte op pl.m. 5500 M. wordt geschat, goed ontwikkeld. Naar het centrum van Transvaal neemt de dikte af en treden de oudere gesteenten aan den dag, hetzij als gevolg van de condities, waaronder de Karroo-lagen werden afgezet, hetzij door meer intensieve dénudatie, die de lagen der Karroo of althans het bovenste deel daarvan, weer verwijderd heeft. Bij Heidelberg bedraagt de dikte 600 voet, in het Witbank-kolenveld gemiddeld 200, maximaal 450 voet, terwijl de kolenvoerende lagen bij Brakpan aan den Witwatersrand nog slechts pl.m. 40 M. dik zijn.

Nabij de basis der Karroo-formatie komt veelal een afzetting voor bekend als het Dwyka-, Ecça- of tegenwoordig als het Glaciaal Conglomeraat, een afzetting, wier ontstaanswijze langen tijd een geologisch strijdpunt is geweest. Tegenwoordig neemt men algemeen aan, dat zij het product en het bewijs is van een ver-verspreiden ouden ijs-tijd, die in de vroege Karroo-periode in Zuid-Afrika heeft geheerscht en waarvan wij de sporen ook in Indië, Australië en Zuid-Amerika terugvinden. Beneden dit glaciaal conglomeraat worden geen kolenlagen aangetroffen, reden waarom deze gewoonlijk goed herkenbare horizont bij de Transvaalsche koolprospectors den karakteristieke naam „farewell rock” verkregen heeft. Wie deze laag doorboort late alle hoop varen.

Wat betreft de plaats, die de productieve koollagen in het Karroo-systeem innemen bestaat overigens verschil. In Transvaal ligt het lagencomplex, dat de geëxploiteerde kolenlagen bevat en liggen soms deze zelf direct op het glaciaal conglomeraat, ofschoon hieruit niet geconcludeerd mag worden, dat ook de afzetting van deze kolenlagen onmiddellijk op die van dit conglomeraat is gevolgd. Hoe dan ook deze kolenlagen behooren tot de onder- of midden-Karroo. Van andere Transvaalsche kolenlagen, met name van die bij Komatipoort, wordt aangenomen dat zij overeenkomen met een deel van de Stormberg-serie, waartoe ook de exploitabele kolenlagen van de Kaapkolonie behooren en die een veel jongere periode van het Karroo-systeem representeert.

In verband met de geringe dikte der Karroo-lagen en het feit, dat deze de jongste formatie zijn, worden de exploitabele kolenlagen, in plaats dat zij zooals veelal in Europa en met name ook in ons land het geval is, met diepe schachten moeten worden opgezocht, zeer nabij de oppervlakte aangetroffen, een omstandigheid, die ook zoozeer de nieuwe Nederlandsche steenkoolontginning op Spitsbergen ten

goede komt. Op verschillende plaatsen, o.a. bij Middelburg vormen de Karroo-zandsteenen met hunne kolenlagen de toppen der heuvels en ruggen en kunnen gemakkelijk door tunnels in de heuvelhellingen worden bereikt. De zeer vlakke ligging der kolenlagen heeft tengevolge, dat ook dáár waar schachten voor de ontginning noodig zijn, deze toch slechts een geringe diepte bereiken, zelfs in Natal, dat vrijwel geheel op deze ontginningsmethode is aangewezen.

De latere Karroo-periode was gekenmerkt door een intensieve vulkanische werkzaamheid. De doorbraken van de eruptief-gesteenten door de reeds afgezette koollagen hebben vooral in Natal deze op analoge wijze gemetamorfoseerd, als wij dat in Indië kennen bij de Lematangvelden. Alleen is het eindproduct der veredeling niet van zulk een superieure qualiteit als van het Boekit-Asemveld wordt verwacht.

Voor zoover niet door latere dénudatie of ondergrondse verweering weer verwijderd, komen in het voornaamste, het Witbank-kolenveld, gewoonlijk 5 kolenlagen voor, waarvan op één na de onderste de belangrijkste is met een gemiddelde dikte van pl.m. 6 M., binnen welke dikte de qualiteit der kool echter zeer varieert, tengevolge waarvan slechts een deel met voordeel kan worden gewonnen. Blijkbaar zijn de omstandigheden, waaronder deze laag tot afzetting kwam aan herhaalde wijzigingen onderhevig geweest. Alhoewel de meening, dat de Transvaalsche kolenlagen aan samenspoeling van het materiaal hun ontstaan te danken zouden hebben, verlaten moet worden, daar van vele het ontstaan in situ is aangetoond, moet toch worden aangenomen, dat herhaaldelijk waterstromingen de rustige koolvorming onderbraken en modder en slijk met en tusschen de kool tot afzetting brachten, waarvan het voor Zuid-Afrikaansche kolen karakteristieke hooge aschgehalte, dat zelden beneden 7 pCt. daalt, het onaangename gevolg is. Daarbij is het dan nog noodig, de kool na de winning zorgvuldig te sorteeren, om tenminste het aschgehalte zooveel mogelijk te drukken.

Bij deze sorteering werd vooral vroeger een zeker percentage fijne kool, waarvoor geen afzetgebied bestond, mede weggeworpen en ontstonden nabij de jonge kolenmijnen al spoedig onevenredig groote afvalhopen, wier groote brandbaarheid afdoende aantoonde, welk hoog percentage kool hier nutteloos verkwist werd. In latere jaren heeft dit probleem begrijpelijkerwijze de aandacht getrokken en kwam een in 1917 benoemde commissie tot het resultaat, dat per jaar niet minder dan een millioen ton verloren gaat alhoewel aangenomen werd, dat het percentage tusschen 1910 en 1918 reeds van 32 pCt. tot 16 pCt. was gedaald, berekend ten opzichte van de verkochte hoeveelheid. Deze daling van het verlies hield verband met het meerdere verbruik van fijne kool voor het produceeren van kracht in het groot. Van verderen voortgang in deze richting verwacht de commissie succes, indien afzet voor de zéér goedkope kracht kan worden geschapen b.v. door electricatie der spoorwegen en eventueel door het oprichten van een ijzer- en staalnijverheid. Succes zal vooral dan verzekerd zijn, indien met de krachtproductie winning van bijproducten als ammoniumsulfaat, teer, enz. gepaard gaat. Bij de hooge waarde van deze stoffen in Zuid-Afrika zou wellicht het verwerken op deze bijproducten alleen reeds goed rendabel zijn. Briketteeren der fijne kool wordt door de hooge kosten in verband met de lage waarde der kool aan de mijn verhinderd.

Het hooge aschgehalte, ofschoon natuurlijk een belangrijk nadeel, heeft, dank zij de overige exceptioneel gunstige ontginningsfactoren, niet kunnen verhinderen, dat de Zuid-Afrikaansche kolenmijnbouw snel is opgebloeid. Terwijl de productie van Transvaal in 1893 niet meer bedroeg dan 548.534 ton, was zij 2 jaar later reeds 1.133.466 ton en bedroeg over het jaar Juni 1905—1906 2.751.136 ton. De waarde per ton aan de mijn was inmiddels gedaald van *pl.m. f 5,60 tot pl.m. f 3,60. In 1913 bedroeg de Transvaalsche

productie ruim 5 miljoen ton met een waarde van pl.m. f 2,65 per ton aan de mijn, welke waarde in 1918 steeg tot f 3,00 bij een productie van 6.438.961 ton. Wat de overige samenstellende deelen van de Unie van Zuid-Afrika betreft, is de kolenproductie van de Kaapkolonie klein en achteruitgaande. Zij bedroeg in 1913 67.481 ton, in 1918 nog slechts 4.654 ton. De Molteno-mijn is, practisch gesproken, gesloten. De productie van den Oranje-Vrijstaat bleef nog beneden het miljoen tonnen, doch kan in de toekomst van meer belang worden. Ofschoon reeds in 1839 de aandacht gevestigd werd op de Natalsche kolen, begon de kolenmijnbouw aldaar eerst in 1889 met een productie van 25.609 ton. In 1899, het laatste jaar, dat nog import noodig was, steeg de productie tot 328.693 ton, in 1908 was zij 1.669.774 ton, in 1918 2.607.133 ton.

Over het jaar 1917 bezet kool, zij het dan ook nog steeds op eerbiedigen afstand, de derde plaats na goud en diamanten op de lijst van mijnbouwproducten van den Zuid-Afrikaanschen bodem. Terwijl in dat jaar voor f 35.390.609 aan goud en voor f 11.237.778 aan diamant werd geproduceerd, werd de waarde van de 10.261.859 tonnen bedragende kolenproductie op f 3.430.361 geschat. Nu spreekt het echter vanzelf, dat het relatief belang van de verschillende takken van mijnbouw niet wordt aangegeven door de relatieve waarde der jaarproducties. Terwijl het product der goudmijnen als zoodanig het land verlaat en men eerst in den allerlaatsten tijd begonnen is te probeeren in Zuid-Afrika een diamantnijverheid te doen ontstaan, vormt uit den aard der zaak kolenmijnbouw de basis van andere bronnen van welvaart. Allereerst heeft alleen de omstandigheid, dat in de onmiddellijke nabijheid bruikbare en ook nu nog zéér goedkope kolen aanwezig waren, het mogelijk gemaakt — vooral bij de steeds kleiner wordende marge tusschen de productiecosten en de waarde van het geproduceerde erts — dat de Transvaalsche goudmijnbouw een ontwikkeling heeft gekregen, als wij heden zien, waarbij uit erts, dat over 1918 een gemiddelde waarde toonde van slechts f 16,75 per ton, ruim 46 pCt. van de wereldgoudproductie kon worden geleverd, terwijl niet minder dan f 5.000.000 aan dividend kon worden uitgekeerd. De Victoria Falls and Transvaal Power Co. Ltd., die kracht en druklucht aan de goudmijnen levert en die de energie, niet zooals men oppervlakkig zou denken, aan de Victoria-waterval onttrekt, doch deze uit kool produceert, had in 1917 een steeds nog stijgend debiet van 770 miljoen kilowattuur, terwijl het totale kolenverbruik der goudmijnen over 1918 niet minder bedroeg dan 1.785.708 ton. Wanneer men daarbij bedenkt, dat de waarde van de Transvaalsche kool op de mijn over dat jaar werd geschat op het voor Europeesche ooren fantastisch klinkende bedrag van f 3 per ton en tevens, dat een stijging der productiecosten gedurende den oorlog met 4 sh. 6 d. per ton de armere goudmijnen, gezamenlijk ongeveer de helft van de goudproductie van den Rand en ruim 20 pCt. van de wereldproductie leverende, in gevaar bracht en brengt te moeten sluiten, behoeft het wel geen betoog, welk integreerend belang de kolenmijnbouw heeft voor den Transvaalschen mijnbouw in zijn geheel. Daarnaast verbruikten de spoorwegen der Unie in 1916 2.290.795 ton kolen. Sinds lang is ook het belang van den Zuid-Afrikaanschen kolenmijnbouw niet meer tot het land zelf beperkt. In 1909 werden uit Natal reeds 1.239.818 ton kool over zee uitgevoerd, waarvan 835.496 als bunker-kool. In 1917 kwam te Durban een nieuwe bunkerinstallatie gereed, die 600 ton per uur aan de schepen kan leveren. In 1916 werd aldaar 1½ miljoen ton gebunkerd en bovendien 165.167 ton uitgevoerd. In 1918 waren deze cijfers respectievelijk 581.821 en 586.011 ton. De prijs van de bunker-kolen steeg van f 8,70—f 10,50 in 1915 tot f 17,25—f 20,70 in 1918. De Transvaalsche kool werd voor het eerst in 1912 met een hoeveelheid van 72.244 ton via Lourenço Marques naar Indië uitgevoerd. In 1916

namen schepen in Delagoabaai 435.912 ton bunker-kool en 392.446 ton kolenlading in. Voor 1917—'18 waren deze cijfers respectievelijk 426.660 en 447.967 ton. Ten slotte wordt ook te Kaapstad met Zuid-Afrikaansche kolen gebunkerd, in 1916 tot een hoeveelheid van ruim 600.000 ton.

Uit den aard der zaak zijn de oorlogsomstandigheden de verdere ontwikkeling van den Zuid-Afrikaanschen kolenmijnbouw teh goede gekomen. Deze hebben o.a. het ook mogelijk gemaakt, dat sinds April l.l. Zuid-Afrikaansche kolen, ondanks een niet onbelangrijk treintransport en een zeereis van ongeveer 7000 mijlen worden ingevoerd in ons land, dat over zeer groote kolenreserves beschikt van beduidend betere kwaliteit dan de Afrikaansche. Dergelijke invoer kan slechts mogelijk zijn zolang Nederland de zonderlinge voorkeur blijft geven aan het links en rechts betalen van enorme kolenprijzen, al dan niet nog met het geven van kredieten gepaard, boven het met kracht ter hand nemen van de exploitatie van eigen bodemschatten. Voor den Zuid-Afrikaanschen kolenmijnbouw is dergelijke invoer natuurlijk van weinig belang. Zij is uit den aard der zaak aangewezen op meer nabijgelegen afzetgebieden en zeker zijn deze goedkope kolen voorbestemd om nog een belangrijker rol te spelen in het wereldverkeer op de aangrenzende zeeën, dan nu reeds het geval is, waarmede een oude reeds in 1839 gedane voorspelling, zij het wat laat, in vervulling gaat.

J. RUEB.

WEELEBELASTING.

Nu de weeldebelasting weer aller aandacht vraagt, lijkt het me gewenscht een bespreking te wijden aan de nieuwe Reichsumsatzsteuer, in 't leven geroepen bij de wet van 24 December 1919, welke behalve een algemeene omzet- of debietbelasting, een weeldebelasting, een belasting op aankondigingen en op het verschaffen van huisvesting bij tijdelijk verblijf, bevat.

Voor 't eerst werd in Duitschland krachtens de Reichsstempelgesetz van 26 Juni 1916 van den omzet van allerlei goederen een belasting geheven; een algemeene omzetbelasting kwam tot stand door de wet van 26 Juli 1918. Belast werd met 5 per mille de prijs van goederen van allerlei aard, met 10 pCt. de levering van weeldevoorwerpen.

Deze werd dan weer vervangen door de nu geldende wet van 24 December 1919. Hierbij werd de belastingplicht zeer uitgebreid, en werd onder meer de vrijstelling van den kleinhandel, waarin niet meer dan 3000 Mark werd verdiend, en eveneens de vrijstelling bij het nemen van goederen uit de zaak voor eigen gebruik, opgeheven.

Aan deze Umsatzsteuer zijn in 't algemeen onderworpen:

1. leveringen en andere praestaties, die iemand in een zelfstandig uitgeoefend beroep of bedrijf tegen betaling doet. Als beroep of bedrijf geldt voor deze wet zoowel de vervaardiging als de handel. De belastingplicht wordt niet opgeheven, als de bedoeling om winst te behalen, faalt, evenmin ingeval een vereeniging, die slechts aan eigen leden levert, een bedrijf uitoefent, en ook niet ingeval de levering enz. op grond van wettelijke bepalingen geschiedt;
2. het nemen van artikelen uit eigen bedrijf, om die tot doeleinden, die buiten den handel of het beroep of bedrijf liggen, te gebruiken of te verbruiken;
3. leveringen op grond van een verkoop, ook wanneer de opdrachtgever geen beroep of bedrijf uitoefent.

Van de belasting zijn uitgezonderd:

1. de invoer en de eerste verkoop van ingevoerde goederen, behalve in den kleinhandel, evenals de uitvoer in zooverre er niet van later aangeduide weeldevoorwerpen sprake is;
2. credietverleeningen en geldtransacties, in 't bijzonder het verhandelen van wissels en chèques, even-

eens van waardepapieren, bankpapier, papierengeld, en allerlei geldsoorten;

3. handel in edele metalen en legeringen van edel metaal, behalve in den kleinhandel;

4. verpachten van grond;

5. vervoer van personen en goederen;

6. verzekeringen;

7. hulp van dokter en daarmee overeenkomstige hulp, voor zoover de betaling daarvan door ingevolge de wet opgerichte ziekenfondsen geschiedt;

8. huisvesting en andere verschaffingen in natura, die een ondernemer aan de in zijn beroep of bedrijf gebezigde arbeiders als vergoeding voor gepreasteerde diensten verstrekt.

Van de belasting zijn vrijgesteld:

1. Rijk en Staten voor posterijen, telegraphie en telefonie;

2. Rijk, Staten en gemeenten voor slachthuizen, gasfabrieken, electriciteitswerken en waterleiding.

3. Ondernemingen, uitsluitend in het algemeen belang werkzaam of uitsluitend als inrichting van liefdadigheid optredend, in zooverre de betalingen voor leveringen enz. beneden de gewoonlijk voor dergelijke prestaties gerekende bedragen blijven.

In de gevallen, waarin de belasting bij levering wordt geheven, wordt met levering bedoeld, indien iemand aan een ander de beschikking over een zaak verschaft.

De belasting bedraagt, uitgezonderd in hierna te behandelen gevallen, $1\frac{1}{2}$ pCt. van de opbrengst bij iedere belastbare levering.

Belastingplichtigen, waarvan het jaarlijksch inkomen 5000 Mark niet te boven gaat, ontvangen, wanneer zij meer dan één kind beneden 16 jaar te verzorgen hebben, uit de opbrengst van de Umsatzsteuer een vergoeding n.l.:

Bij niet meer dan 3000 Mark 40 Mark;

Bij meer dan 3000 Mark en niet meer dan 4000 Mark 30 Mark;

Bij meer dan 4000 Mark en niet meer dan 5000 Mark 20 Mark.

Bij meer dan twee in aanmerking komende kinderen worden die bedragen met 50 pCt. verhoogd.

Bestrijdt de belastingplichtige zijn levensonderhoud uit de opbrengsten van eigen landbouwbedrijf, dan wordt die vergoeding tot op de helft vermindert.

Deze vergoedingen geschieden niet of tot lagere bedragen in geval de belasting zekere bedragen niet opbrengt.

Aan deze algemeene Umsatzsteuer is dan vervolgens een:

I. Luxusteuers,

II. Inseratensteuer en

III. Beherbergungsteuer, verbonden.

I. De belasting wordt n.l. tot 15 pCt. verhoogd bij de levering van bepaalde weeldevoorwerpen en geheven in den regel van den vervaardiger, (in enkele gevallen in den kleinhandel n.l. bij levering van antiquiteiten, origineele beeldhouwwerken, schilderingen, bouquets en dergelijke boven 30 Mark, rijen ruitwagpaarden, levend wild). De verhoogde belasting wordt niet geheven indien de goederen uit den aard niet voor de huishouding, maar voor gebruik of verbruik in beroep of bedrijf bestemd zijn; en evenmin wanneer deze voor het vervaardigen van een bouwwerk bestemd zijn. Vrijgesteld zijn geneesmiddelen, behalve geheime middelen, voorwerpen voor zieken-, zuigelingen- en kraamvrouwverpleging, en toestellen die dienen voor 't verhelpen van lichamelijke gebreken.

De voorwerpen, die aan dit verhoogde tarief zijn onderworpen, zijn in de wet opgesomd. Vooreerst gegroepeerd naar de stof en de wijze van bewerking; bijv. voorwerpen uit of in verbinding met edele metalen; uitgezonderd hierbij horloges met zilveren kast; van niet edele metalen met

platina, goud of zilver overdekt, verguld of verzilverd; half edelsteenen en verbindingen daarmee; verschillende soorten voorwerpen van klei, van glas, van hoorn, van leder of verbindingen daarmee; voorwerpen uit vlechtwerk, van brokaat, zijde enz. En ten tweede gegroepeerd naar het verbruik, voor zoover ze niet reeds onder de eerste groep vallen; zooals sieraden van allerlei aard; beeldhouwwerken, drukwerken op bijzonder papier, photographie-artikelen, handwapenen met toebehooren, vleugels, piano's, orgels, strijkinstrumenten (ook mechanische), biljarten, landwater- en luchtvaartuigen met motorische kracht gedreven en die voor sport en ontspanning bestemd; en verder een groot aantal voorwerpen, waarbij meestal de meer dan primitieve uitvoering de belastbaarheid veroorzaakt, te veel om in een kort bestek op te noemen of te rubriceren.

De Reichsrat wordt gemachtigd om nadere bepalingen omtrent al of niet belastingplichtigheid te geven in een Wahrenverzeichnis.

Vervolgens worden in een afzonderlijke afdeling een viertal bijzondere gevallen behandeld van belasting verhoogd tot 10 pCt. en wel:

1e. de reeds sub II genoemde belasting op aankondigingen, de z.g. Inseratensteuer.

Hieraan is onderworpen:

a. het plaatsen van advertenties of maken van reclame door druk of op andere wijze als door handschrift, machineschrift enz. Ook zijn belastbaar aanbevelingen van zaken, die in het redactioneel deel worden opgenomen;

b. het afstaan van oppervlakten en ruimten tot opneming van aankondigingen;

c. het zich bezighouden met aankondigingen op andere manier dan die sub a en b aangeduide (bijv. door lichtreclame, rondragen van borden, rondrijden van reclamewagens, omroepen).

Het tarief van 10 pCt. wordt voor kranten en tijdschriften verminderd naar gelang van de grootte van de ontvangst. Voor zoover advertenties niet in tijdschriften of kranten verschijnen, is de belasting 5 pCt.

2e. de sub III genoemde Beherbergungsteuer, een belasting op het verschaffen van ingerichte woon- of slaapvertrekken bij tijdelijk verblijf. Als tijdelijk verblijf is dat te beschouwen, wat voor niet langer dan drie maanden is bedoeld. De belasting wordt berekend naar den voor iederen dag en ieder nachtverblijf voor iederen persoon voor de kamer of de woning vastgestelden of te berekenen prijs;

3e. het bewaren van geld, waardepapieren, goederen van waarde, pelswerk;

4e. het verhuren van rijpaarden.

Voor de controle op de belastingplichtigen zijn deze gehouden binnen twee weken na het begin van hun werkzaamheid aan de belastingadministratie opgaaf te doen, en ter vaststelling van de opbrengst regelmatige aantekeningen te maken, en wel — voor zoover het de verhoogde belasting betreft — in een tweetal boeken; n.l. in één de dagelijksche leveringen met datum, prijs, betaling, enz. en in een tweede, een voorraadbok, de aanvangsvoorraad met wat dagelijks inkomt en uitgaat.

Staten en gemeenten mogen van 1 Januari 1920, waarop deze wet in werking trad, af, geen belasting op goederen omzetten meer heffen.

Reeds heeft het in Duitschland aan kritiek op deze wet niet ontbroken. Gewezen werd op het bedenkelijke van een dergelijke belasting van $1\frac{1}{2}$ pCt. in den tegenwoordigen tijd, nu reeds alles gebukt gaat onder de hooge prijzen. Want ongetwijfeld moet deze belasting alles duurder maken. Kon in normale tijden een groot deel daarvan door den concurrentiestrijd en de mogelijkheid van bezuiniging op onkosten ongemerkt worden opgenomen, thans zal het onvermijdelijk gevolg een afwenteling zijn op de consumenten, en het zwaarste drukken op de minstkrachtigen, op de groote massa. Speciaal geldt dit natuurlijk voor de verhoogde belasting, en des te meer,

omdat de vraag wat weelde is, zeer moeilijk is vast te stellen, en omdat vrijwel alles wat even boven het allereenvoudigste en allernoodzakelijkste uitgaat, met 15 pCt. belast wordt. De grenzen hierbij zijn zeer ruim, en om nu alles zonder meer van de grootste tot de eenvoudigste luxe toe met eenzelfde percentage te belasten, werd zeer verkeerd geacht. Men had beter gedaan, indien men verschillende percentages had vastgesteld, naar gelang van de grootte van de prijzen of de soort van de waren, de graad van ontbeerlijkheid enz. Zooals de wet nu luidt, achtte men het een voorbeeld van een belasting, zooals deze *niet* had moeten zijn.

En het ergste bezwaar tegen deze belasting werd geoordeeld, dat deze het zwaarst zal drukken op hen, die door hun positie vaak genoodzaakt zijn een zekeren stand op te houden (den intellectueelen middenstand) en dat terwijl hun inkomsten vaak lang niet evenredig met de duurte zijn gestegen. Hun wordt een en ander nog zwaarder en moeilijker gemaakt.

Tegen de belasting op reclame werd dan nog aangevoerd, dat deze onvermijdelijk de lectuur duurder moet maken, wat het intellectueele genot en ontspanning, dat eerder aangemoedigd dient te worden, belemmert.

Ten slotte treft de belasting op het verschaffen van huisvesting bij tijdelijk verblijf, ook de zakenreizigers. Het gevolg hiervan is de verhooging van onkostenrekeningen, wat ongetwijfeld de goederenprijzen weer omhoog drijft.

Een eenigszins uitvoerige vergelijking van deze wet met het dezer dagen door het Ministerie van Financiën aan de Kamers van Arbeid, enz. toegezonden voorontwerp tot heffing van een weeldebelasting, is mij, daar ik dit ontwerp niet tot mijn beschikking heb en alleen uit krantenberichten er van kennis nam, nog niet mogelijk. Wel echter kunnen in 't kort eenige punten gereleveerd worden.

Vooreerst dan treft de opzet in de Deutsche wet, om de geheele materie in haar samenhang te regelen. Daartegenover wordt in het Nederlandsche wetsontwerp tot wijziging van de Gemeentewet een belasting op debiet van verschillende genotmiddelen aan de gemeenten overgelaten; en eveneens een belasting van hen, die gedurende ten minste een week als logeergasten vertoeven in een hotel of pension binnen de gemeente. In de weeldebelasting wil men nu ook allerlei genotmiddelen belasten en tevens in zekere gevallen den omzet van wijn-, drank- en koffiehuisen, daaronder begrepen wat aan bezoekers en logeergasten in rekening wordt gebracht wegens nachtverblijf, huur van vertrekken, enz. Is het wenschelijk, dat aan de gemeenten ten deze zekere bevoegdheden worden toegekend, dan moet dit op breede basis geschieden, en moet niet bij voorbaat het aan de gemeenten overgelaten terrein weder nauwer begrensd worden.

Wel is aan het bezwaar tegen de Deutsche wet, dat vrijwel *alle* weelde zonder onderscheid met 15 pCt. wordt belast, tegemoet gekomen door een drietal percentages te stellen. Maar slechts in geringe mate. Want de meest uiteenlopende weeldeartikelen van de meest eenvoudige tot die van zeer groote weelde, van zeer groot verschil in ontbeerlijkheid, worden in rubrieken tezamen gevoegd.

En dan de verhooging van de goederenprijzen en de druk op den intellectueelen middenstand? Ongetwijfeld bestaan dezelfde argumenten vrijwel ook voor ons land.

Ten slotte nog een overweging van algemeenen aard.

De Deutsche Umsatzsteuer vormt een onderdeel van een geheele en belangrijke herziening van het Deutsche belastingstelsel. Mag men dus de diverse voorgestelde maatregelen ter in- en doorvoering van deze belasting van hinderlijken aard voor het bedrijfsleven achten, men krijgt den indruk, dat ook voor verschillende andere belastingen al het mogelijke is gedaan, om deze in alle opzichten te verbeteren, om zooveel mogelijk te treffen en zoo weinig mogelijk gelegenheid voor ontduiking te laten. Speciaal in de Reichsabgabenord-

nung van 13 December 1919 zijn vele voorschriften gegeven ter verkrijging van de meest mogelijke inlichtingen omtrent belastingplichtigen en hun inkomsten. Tevens trachtte men door de Reichseinkommensteuergesetz met een geheele reorganisatie o.a. door een ruimere opvatting van het begrip inkomen naar Engelschen trant, en door een belasting aan de bron van het inkomen van den arbeider, een grootere opbrengst te bereiken. Hoe staat het daarmee in ons land? Het antwoord kan niet anders luiden, dan dat de tijd nog niet rijp is voor een weeldebelasting als werd ontworpen. Avorens men zooveel verschillende verplichtingen gaat leggen op het bedrijfsleven, een zoodanige moeilijk uit te voeren wet met een betrekkelijk geringe opbrengst gaat invoeren, dient men eerst de bestaande belastingen in theoretischen bouw en practische uitvoering te verbeteren; en wel speciaal de inkomstenbelasting.

De tijd, dat deze belasting met zoo weinig mogelijk ingrijpen in het maatschappelijk leven moest worden geheven zijn we nog niet lang voorbij. De contrôle voor een juiste heffing is reeds veel verbeterd, maar oneindig veel is er nog te doen.

Een drietal punten ter reorganisatie mogen in 't kort gereleveerd worden.

1. Herhaaldelijk vindt men in de litteratuur betoogd, dat het Engelsche stelsel van heffing van een inkomstenbelasting de voorkeur verdient boven het vroegere Deutsche en nog geldende Nederlandsche; een duidelijke en interessante uiteenzetting daarvan vinden we in het werkje van H. Dietzel, Quellenprincip contra Empfängerprincip, Ein Vergleich des englischen mit dem preussischen System der Einkommenbesteuerung (Verlag von Duncker & Humblot, München und Leipzig 1919).

Zooals reeds gezegd, is men in de nieuwe Reichseinkommensteuer alleen het inkomen van den arbeider aan de bron gaan belasten. Betreund wordt, dat dit ook niet geschiedde met het inkomen uit roerend vermogen.

Voor ons land zou een verandering in dien zin een zeer groote verbetering zijn; speciaal het inkomen uit roerend vermogen wordt onvoldoende getroffen — door te groote mogelijkheid van ontduiking —, waardoor het inkomen van den arbeider onevenredig zwaar gedrukt en een billijke progressie een fictie wordt.

2. Een systematische verzameling en verwerking van gegevens, die voor de heffing van inkomstenbelasting van nut kon zijn, is van groot belang. Wel wordt reeds allerlei gedaan, o.a. door den accountantsdienst en het Centraalbureau, maar nog zeer veel is er in dit opzicht te bereiken. De wettelijke regeling ook, kan nog beduidend uitgebreid worden. Deze ontbreekt nagenoeg geheel voor de gemeentebelastingen; zoodat het tevens wenschelijk is, dat bij de wijziging van de gemeentewet betreffende de verruiming van het belastinggebied in een algemeene regel een ruime bevoegdheid tot het maken van bindende voorschriften aan de gemeente wordt toegekend.

3. De deskundige reorganisatie van de administratie zelve, zou renteverlies door achterstand en kosten van steeds grooter wordend personeel besparen, speciaal door gebruikmaking van de meest moderne machines. De schitterende uitvindingen op dit gebied en de ten opzichte van de hooge loonen relatief lage aanschaffingskosten, zijn oorzaak, dat men in het particulier bedrijf het groote belang daarvan gaat begrijpen.

Door een dergelijke reorganisatie als in deze drie punten is aangegeven, kan men de opbrengst van de inkomstenbelasting beduidend vergrooten, een eventueel noodig geachte verhooging van heffingspercentage mogelijk voorkomen, en bereiken, dat de heffing juist en dus rechtvaardiger geschiedt. En ten slotte zal men een algemeene weeldebelasting niet behoeven in te voeren.

Mr. W. E. C. DE GROOT.

Amsterdam.

*DE AGENDA DER INTERNATIONALE
FINANCIEELE CONFERENTIE.*

Nu de Internationale Financieele Conferentie dezer dagen te Brussel een aanvang zal nemen, kan het zijn nut hebben eens een overzicht te geven van de omvangrijke problemen, waaraan de afgevaardigden der verschillende landen hun aandacht zullen moeten wijden en van de vragen, waarop een antwoord van hen verwacht wordt.

De opzet der conferentie is zoodanig, dat men zich in de eerste plaats bezig zal houden met het verkrijgen van een beeld van den toestand. Iedere delegatie zal een overzicht indienen, waarin de algemeene financieele toestand van het door haar vertegenwoordigde land wordt uiteengezet, waarin een overzicht wordt gegeven van de budget-positie, den toestand van het ruilmiddel, het verloop der wisselkoersen, den buitenlandschen handel, de beperkende bepalingen hieraan opgelegd, de wijze waarop de export bevorderd werd, enz., waarbij de huidige politiek der regeeringen ten opzichte van deze kwesties zal moeten worden uiteengezet.

Op deze lands-gewijze uiteenzetting der problemen volgt dan een groepsgewijze behandeling.

Het volgende punt der agenda „Financieele Politiek” is daartoe in drieën verdeeld. In de eerste plaats is aan de orde gesteld een bespreking van het vraagstuk der „Openbare Financiën”, waarbij de bekende kwesties van budget-evenwicht en heffing ineens of gedwongen leening ter sprake zullen komen.

Hierop volgt dan het punt: „Ruilmiddelen en Wisselkoersen”, waarbij vraagstukken als instelling van nieuwe goudpariteiten, waardefixatie van het goud, controle van wisselkoersen enz. onder de oogen zullen worden gezien.

Vervolgens komt de bespreking van de problemen met betrekking tot den „Internationalen Handel”, in de eerste plaats de veranderingen in richting en karakter hiervan, die een gevolg zijn van den oorlog. Verder zal men discussieeren over de vraag in hoeverre export- en import-beperkingen wenschelijk of toelaatbaar zijn op dit oogenblik.

In verband met deze drie onderdeelen van punt 2 der agenda heeft de Volkenbond een aantal uitvoerige gedrukte stukken ¹⁾ het licht doen zien, die de noodige documentatie geven. Het hierin verwerkte materiaal ontving hij grootendeels van de verschillende regeeringen als antwoord op een reeks vragen, hen gesteld. Zoo geeft stuk No. IV statistieken betreffende de Staatsfinanciën van tal van landen (budgetten 1919—1921, Staatsschulden, enz.). Onder No. III bevat de reeks gegevens over muntwezen, prijsverloop, enz. in diverse staten, waarbij zich aansluit No. XI, waarin de regelingen door tal van regeeringen getroffen met het doel de wisselkoersen op peil te houden, althans te stabiliseeren, zijn bijeengebracht.

Naar aanleiding van het derde onderdeel zagen twee documenten Nos. V en X het licht, het eerste de noodige documentatie verschaffend over de ontwikkeling van den internationalen handel, terwijl het tweede eenige van de belangrijkste maatregelen bevat van regeeringswege genomen ten einde den export naar landen met gedeprecieerde valuta te bevorderen.

Eén opmerking treft men in al deze stukken aan en wel deze, dat men zoo uiterst voorzichtig moet zijn met de vergelijking der gegevens door de verschillende landen verstrekt. Vandaar dan ook zeker het punt: „Economische en Financieele Informatie”, dat na bovengenoemde punten op de agenda geplaatst wordt en waarbij het brengen van eenheid in de methode van verzamelen en bewerken van statistisch materiaal in de verschillende landen zal worden bepleit.

Ten einde een vruchtbare discussie te bevorderen over de hierboven genoemde financieele en monetaire

¹⁾ Te verkrijgen bij Martinus Nyhoff, Den Haag.

kwesties, werden naast den Directeur van het Statistisch Bureau van het Gouvernement van Britsch-Indië, den heer Findlay Shirras, aan wien verzocht werd een memorandum te schrijven over de kwestie van den zilverprijs, eenige economen uit verschillende landen uitgenoodigd hun oordeel hierover uiteen te zetten. Aan hun memoranda gaat een gemeenschappelijke verklaring vooraf, die hieronder in Nederlandsche vertaling wordt weergegeven.

Afzonderlijke memoranda zijn samengesteld door de hoogleraren G. W. J. Bruins uit Nederland, Gustav Cassel uit Zweden, Charles Gide uit Frankrijk en A. C. Pigou uit Engeland. De Italiaansche hoogleraar M. Pantaleoni heeft zich beperkt tot onderteekening van de gemeenschappelijke verklaring.

Van de afzonderlijke memoranda is die van Prof. Cassel de uitvoerigste. Prof. Cassel bespreekt inzonderheid de monetaire vraagstukken: inflatie, wisselkoersen etc. Aan het vraagstuk der internationale leeningen wordt slechts een hoofdstuk gewijd.

Prof. Pigou behandelt in de eerste plaats het vraagstuk der internationale credieten. De voorwaarden, welke aan een groote internationale leening zouden moeten worden verbonden, worden door hem uitvoerig nagegaan. De twee verdere gedeelten bevatten belangrijke beschouwingen over den monetairen toestand en de bewegingen in de wisselkoersen.

Prof. Gide beperkt zich tot eenige korte aantekeningen, waarin hij vooral de betekenis van vermeerderde productie in het inflatie en deflatievraagstuk naar voren brengt en de mogelijkheid eener internationale credietorganisatie onder de oogen ziet.

Prof. Bruins bespreekt eerst het ontstaan van den huidige toestand, om dan na de behandeling van de vraagstukken, die zich thans op het gebied van het muntwezen en de wisselkoersen voordoen, uitvoerig zijn denkbeelden omtrent den opzet der internationale credietverleening uiteen te zetten. Uitgaande van het denkbeeld, dat de reconstructiecredieten:

a. strikt beperkt moeten blijven tot het bevorderen der productie (inclusief levensbehoeften aan de arbeidende bevolking);

b. gegeven moeten worden op commerciëelen grondslag;

c. gegeven moeten worden op zoodanige wijze, dat inflatie in het land waardoor de credieten worden verstrekt, zooveel mogelijk wordt voorkomen; bepleit hij een hierbij aansluitend stelsel van internationale samenwerking, waarbij het probleem van de verschaffing der noodzakelijke credieten in beginsel aan het particulier initiatief (dat reeds veel meer in deze richting deed, dan men in Januari j.l. meende te mogen verwachten) wordt overgelaten. Zoodra bij de te verstrekken waarborgen een zekere subsidiaire aansprakelijkheid der regeeringen optreedt, zal evenwel het optreden van een internationale autoriteit, die algemeen toezicht en controle uitoefent op de credieten aan deze waarborgen verbonden, noodzakelijk zijn. De distributie der aangekochte goederen zal geschieden door de in vele branches reeds bestaande organisaties, welke dien geheelen bedrijfstak omvatten.

Thans volgt de:

Gemeenschappelijke verklaring.

Inleiding.

De rapporten der economen, die tesamen de documenten no. XIII vormen, handelen over den monetairen toestand in het algemeen, zonde dat aan de schrijvers door het secretariaat van den Volkenbond eenigerlei gedetailleerde vraagstukken waren voorgelegd. Bovendien was het niet mogelijk meer dan een zeer korten tijd van voorbereiding toe te staan. Deze omstandigheden verklaren het verschil in vorm en uitgangspunt der rapporten.

Het gebrek aan tijd is eveneens oorzaak, dat het niet mogelijk is geweest een gemeenschappelijk rapport gereed te krijgen. Onder de omstandigheden was het slechts mogelijk tot overeenstemming te geraken over een reeks van gemeenschappelijke conclusies, welke hieronder volgen. Waar geen motieven voor deze conclusies gegeven worden, ligt hun voornaamste beteekenis in het feit, dat hier punten worden

opgesomd, waarover economen van verschillende nationaliteit tot overeenstemming zijn gekomen.

Verklaring.

Op uitnodiging van het Secretariaat van den Volkenbond hebben wij voor de Conferentie te Brussel afzonderlijke memoranda samengesteld over den algemeenen economischen toestand. Wij zijn uitgenoodigd tesamen te komen en gemeenschappelijk onze meening uit te spreken omtrent punten van oogenblikkelijk praktisch belang.

Het is voor Europa van de grootste noodzakelijkheid, dat arbeid en productie hervat worden. Wat hieronder wordt aanbevolen, gaat uit van deze fundamentele voorwaarden, terwijl omgekeerd de verwezenlijking ervan voor deze hervatting van het grootste belang is.

I. Inflatie.

1. Het is noodzakelijk, dat de inflatie van crediet en circulatiemiddelen overal zoo spoedig mogelijk beëindigd wordt.

2. Tot dit doel moeten de uitgaven der Regeeringen worden verminderd, het verstrekken van diensten door overheidsbedrijven beneden kostprijs en het geven van toeslag op speciale goederen en diensten zooveel mogelijk worden afgeschaft en militaire uitgaven te land en ter zee tot het strikt noodzakelijke beperkt.

3. Het evenwicht in het Staatsbudget moet worden hersteld, terwijl leeningen niet mogen strekken voor loopende uitgaven.

4. Kunstmatig lage bankrente, niet in overeenstemming met de werkelijke schaarste van kapitaal en alleen mogelijk door de schepping van nieuw ruilmiddel, moet worden vermeden.

5. Zwevende schuld moet, zoo spoedig doenlijk, gefundeerd worden.

II. Wisselkoersen.

6. Het niveau der wisselkoersen heeft de neiging overeen te komen met de relatieve binnenlandsche waarde van het ruilmiddel der verschillende landen. In de ernstige depreciatie van verschillende valuta's beneden hun werkelijke pariteit zou verbetering kunnen worden gebracht door:

a. de zwevende schuld, welke in den vorm van biljetten in het buitenland aanwezig is, te fundeeren;

b. zoo spoedig en volledig mogelijk het normale handelsverkeer tusschen de verschillende landen te herstellen.

III. Internationale credieten.

7. De verstrekking van credieten (hetzij in den vorm van een internationale leening, hetzij door aan particuliere credietgevers extra zekerheid te verschaffen, hetzij langs anderen weg) aan credietbehovende landen heeft tot voorwaarde, dat aan deze credieten zekere vorm van preferentie wordt gegeven en van andere vorderingen uitstel wordt verleend, tot deze credieten tijd hebben gehad hun invloed op de productie te oefenen.

8. Het verstrekken van zoodanige credieten moet tot voorwaarde hebben:

a. dat zij slechts gebruikt worden voor doeleinden, welke oogenblikkelijke productievermeerdering ten gevolge hebben, met inbegrip van de verschaffing van levensmiddelen aan arbeiders;

b. dat de landen, aan wie de credieten ten goede komen, alles doen wat in hun vermogen is om mede te werken tot herstel van het economisch leven.

9. Of zij, die tot het verlenen der credieten in aanmerking komen, daartoe in staat zullen zijn, zal in hooge mate afhangen van het herstel van een werkelijken vrede en van normale toestanden in het internationaal handelsverkeer. Parijs, 6 Juli 1920.

Terugkoerende tot de agenda rest in de eerste plaats nog het punt „Voorstellen voor een Internationale Actie”. In verband hiermede had de Volkenbond de verschillende regeeringen uitgenoodigd alle voorstellen, waarvan zij een bespreking door de Conferentie verlangden, den Secretaris-Generaal te doen toekomen. Slechts twee officieele voorstellen zijn evenwel ontvangen, het eene van den Belgischen Minister-president Delacroix, het andere van den afgevaardigde van Guatemala, den heer Van de Putte. Dit laatste is evenwel te laat gekomen om nog afgedrukt te worden in document No. XII, dat behalve het voorstel-Delacroix nog een tiental voorstellen van niet-officieelen aard bevat, waaronder één van Mr. Vissering over de schepping van een goud-note, gepubliceerd in April j.l. in de Neue Freie Presse.

Minister Delacroix wil overgaan tot het instellen van een „Internationale Emissiebank”, waarbij alle

staten zouden zijn betrokken. Doel der bank zou zijn de uitgifte van goud-obligatiën tegen afdoende zekerheid, door de leenende staten te stellen. Deze kunnen nu de obligaties in betaling geven aan die landen, vanwaar zij hun grondstoffen enz. betrekken. De exporteurs zullen geen moeite hebben de obligaties te beleenen, aangezien de zekerheid eerste-rangs is en onder internationale contrôle staat. Een statutenontwerp vergezelt de algemeene beschouwingen.

Nadat de vraagstukken in de volledige conferentie besproken zijn, zullen sub-commissies aan de hand der discussies conclusies opstellen. De bespreking dezer conclusies is het laatste punt der agenda.

DE MILLIOENENNOTA.

De op 21 September 1920 bij de Tweede Kamer ingezonden. „Nota betreffende den toestand van 's Lands financiën” leert ons omtrent dien toestand het volgende:

Sedert de samenstelling van de vorige, in de „E.S.B.” van den 24 Sept. 1919 besproken Nota ondergingen de cijfers van de onderscheidenlijk eerst op 30 Juni 1918 en 31 December 1918 afgesloten dienstjaren 1915 en 1916 slechts onbeteekenende veranderingen. Voor de cijfers dier dienstjaren zij derhalve naar de bespreking der vorige Nota verwezen.

Omtrent het dienstjaar 1917 deelt de Nota o.a. mede, dat de dienst, in verband met de wet van 26 Maart 1920 (*Staatsblad* No. 140) en het Koninklijk besluit van 17 Mei 1920 (*Staatsblad* No. 245), eerst op 30 Juni 1920 werd afgesloten, zoodat ook thans nog geen rekeningcijfers kunnen worden medegedeeld.

Volgens de thans bekende gegevens bedroegen (in duizenden guldens) de

	Totaal	Buitengew. dienst	Crisis-dienst	Gewone dienst
Uitgaven ..	f 688.299	f 40.681	f 379.690	f 267.928
Ontvangsten	„ 534.125	„ 10.638	„ 219.834	„ 303.653
Tekort	f 154.174	f 30.043	f 159.856	
Overschot ..				f 35.725

Omtrent het dienstjaar 1918 leveren de voorloopige gegevens de volgende uitkomst op: (in duizenden guldens)

	Totaal	Buitengew. dienst	Crisis-dienst	Gewone dienst
Uitgaven ..	f 1.084.370	f 80.593	f 622.167	f 331.609
Ontvangsten	„ 557.582	„ 12.143	„ 219.468	„ 325.971
Tekort	f 476.788	f 68.450	f 402.699	f 5.638

Het tekort op den gewonen dienst 1918 bedraagt ruim f 5 miljoen minder dan het daarvoor ten vorigen jare genoemde bedrag van bijna f 10.645.000 en zulks niettegenstaande de gewone uitgaven ruim f 6.243.500 tegenvielen. Deze laatste overschrijding komt voor bijna f 2.421.000 op rekening van het Departement van Justitie, in hoofdzaak wegens meerdere kosten van de rechterlijke macht, van de Rijkspolitie, van de gevangnissen en Rijkswerkinrichtingen en van het Rijkstucht- en opvoedingswezen. Overigens is de overschrijding voornamelijk het gevolg van het hooger bedrag, dat wegens verlies op het Staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie, ten laste van den gewonen dienst komt.

De ontvangsten vielen ruim f 11.250.000 mede. Dit is vooral te danken aan hoogere opbrengsten van de inkomstenbelasting, de vermogensbelasting en aan meerdere baten van het Staatsmijnbedrijf.

De voorloopige gegevens betreffende het dienstjaar 1919 leveren de volgende uitkomst op (in duizenden guldens):

	Totaal	Buitengew. dienst	Crisis-dienst	Gewone dienst
Uitgaven ..	f 888.655	f 114.949	f 336.755	f 436.951
Ontvangsten	„ 674.351	„ 8.581	„ 216.161	„ 449.610
Tekort	f 214.304	f 106.368	f 120.594	
Overschot ..				f 12.659

Dat voor het jaar 1919 op den gewonen dienst een overschot kan worden becijferd van rond *f* 12.659.000, tegenover het aanvankelijk geraamde tekort van ruim *f* 40.390.000, en zulks niettegenstaande de gewone uitgaven de raming met ruim *f* 96.443.000 overschreden, is voor een deel te danken aan de wettelijke maatregelen tot versterking van de Rijksinkomsten. In dit verband zij verwezen naar de wetten van 11 April 1919 (*Staatsblad* Nos. 169 en 170), tot herziening van de tarieven der inkomsten- en vermogensbelastingen, de wet van 3 April 1919 (*Staatsblad* No. 141) tot verhooging van den gedistilleerdaccijns en de wet van 27 Juni 1919 (*Staatsblad* No. 432) tot wijziging van de Zegelwet. Afgescheiden van deze voorzieningen, steeg de opbrengst van nagenoeg alle middelen belangrijk boven de geraamde bedragen. De oorzaken van deze stijging, welke ten deele overeenstemmen met die, welke de uitgaven in zoo sterke mate deden toenemen, werden meermalen in het overzicht der Rijksmiddelen vermeld.

De middelen, behoorende tot de groep A—F overschreden de raming met ruim *f* 123.965.000. Hiervan komt op rekening van de personeele belasting ruim *f* 2.196.000, van de inkomstenbelasting ruim *f* 26.295.000, van de dividend- en tantième-belasting ruim *f* 2.105.000, van de vermogensbelasting ruim *f* 4.225.000, van den suikeraccijns ruim *f* 1.426.000, van den gedistilleerdaccijns ruim *f* 21.400.000, van den geslachtsaccijns ruim *f* 5.659.000, van de zegelrechten ruim *f* 6.939.000, van de registratierechten ruim *f* 18.606.000, van de successierechten ruim *f* 8.201.000, van de invoerrechten ruim *f* 21.604.000, van het statistiekrecht ruim *f* 3.201.000, van de domeinen ruim *f* 1.500.000, van de loodsgelden ruim *f* 1.089.000 en van het recht op de mijnen bijna 6 ton. Slechts de wijnaccijns en de zoutaccijns bleven bij de raming ten achter en wel onderscheidelijk met rond *f* 434.000 en ruim *f* 1.158.000.

De niet tot de bovengenoemde groep behorende middelen brachten ruim *f* 27.427.000 meer op dan verwacht werd. Hiertoe droegen bij het aandeel van den Staat in de winsten der Nederlandsche Bank, ruim *f* 7.148.000, mede in verband met de bij de wet van 25 Juli 1918 (*Staatsblad* No. 475) gebrachte wijzigingen in de verdeling dier winsten, de renten van door het Rijk verstrekte voorschotten bijna *f* 480.000, de inkomsten uit arbeid in gevangnissen en Rijkswerk- inrichtingen ruim *f* 1.486.000, de gerechtelijke boeten ruim *f* 680.000, het aandeel van Nederlandsch-Indië in de kosten van den vlootbouw ruim *f* 597.000, de ontvangst wegens het aandeel van het Leeningfonds in de kwade posten ruim *f* 1.485.000, de andere ontvangsten, het Departement van Financiën betreffende, ruim *f* 855.000, de opbrengst van verkochte Rijksgoederen en -eigendommen, het Departement van Oorlog betreffende, ruim *f* 1.073.000, de baten voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf, ruim *f* 10.652.000, de opbrengst van verkochte Rijksgoederen en -eigendommen, het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel betreffende, ruim *f* 1.213.000. Daarentegen werd op verschillende posten een gezamenlijk bedrag van ruim *f* 1.932.000 minder ontvangen.

Zoals hierboven reeds werd medegedeeld, overschreden de gewone uitgaven de raming met ruim *f* 96.443.000. Met uitzondering van Hoofdstuk I (Huis der Koningin) betreft deze overschrijding alle hoofdstukken.

Zij bedroeg op:

Hoofdstuk II (Hooge Colleges van Staat) rond *f* 179 mille wegens het meer benoodigde voor bureel- en lokaalbehoefden, en voor het Kort Verslag van de Handelingen der Tweede Kamer.

Hoofdstuk III (Buitenlandsche Zaken) ruim *f* 677, mille, in hoofdzaak voor bureel- en lokaalbehoefden, voor reis- en verblijfkosten en kosten van detachering van diplomatieke ambtenaren en voor dienstuitgaven van diplomatieke en bezoldigde consulaire ambtenaren.

Hoofdstuk IV (Justitie) ruim *f* 1.824 mille wegens het meer benoodigde voor de Rijkspolitie en voor de gevangnissen en Rijkswerk- inrichtingen.

Hoofdstuk V (Binnenlandsche Zaken) ruim *f* 1.030 mille voor de kosten van het *Staatsblad*, de *Staatscourant* en de *Handelingen der Staten-Generaal* en voor de, in de aanvankelijke begroting niet opgenomen, bijdrage aan het Bouwfonds.

Hoofdstuk Va (Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen) ruim *f* 37.221 mille in hoofdzaak voor de hogere vergoedingen ten behoeve van het openbaar en bijzonder lager onderwijs ingevolge de wet van 14 Juli 1919 (*Staatsblad* No. 498) en voorts voor het hooger onderwijs, het middelbaar onderwijs en het vakonderwijs en voor de, in de aanvankelijke begroting niet opgenomen, bijdrage aan het Bouwfonds.

Hoofdstuk VI (Marine) ruim *f* 2.619 mille voor nieuwen vlootbouw en voor verhooging van de werk- lidenloonen.

Hoofdstuk VII A (Nationale schuld) ruim *f* 6.447 mille voor renten en kosten van vlottende schuld.

Hoofdstuk VII B (Financiën) ruim *f* 3.469 mille in hoofdzaak voor de kosten van de administratiën der directe belastingen enz. en van het zegel, de registratie enz. alsmede voor de teruggave van zegelkosten op effecten, verpand ingevolge de bij de wet van 11 April 1919 (*Staatsblad* No. 168) toegestane credietverleening aan het buitenland.

Hoofdstuk VIII (Oorlog) rond *f* 4.407 mille, in hoofdzaak voor verhooging van de werkliedenloonen en van de jaarwedden der jongere officieren en van het personeel beneden den rang van officier.

Hoofdstuk IX (Waterstaat) rond *f* 19.713 mille voor de dekking van het verlies op het Staatsbedrijf der posterijen, telegrafie en telefonie en voor kosten van de afdeling Waterstaat wegens verschillende werken en subsidiën.

Hoofdstuk X (Landbouw, Nijverheid, Handel) rond 10.687 mille wegens stijging der gewone uitgaven van het Staatsmijnbedrijf.

Hoofdstuk Xa (Arbeid) rond 6.489 mille wegens het voorschot op de bijdrage aan het invaliditeitsfonds, wegens meerdere uitgaven voor de volksgezondheid en wegens hogere bijdragen ingevolge het werkloosheids- besluit 1917.

Hoofdstuk XI (Koloniën) ruim *f* 1.682 mille hoofdzakelijk wegens meerdere uitgaven ten behoeve van de koloniën Suriname en Curaçao.

Over de laatste 20 jaren geeft de millioenennota het volgende overzicht, waarbij ook ditmaal de extra-aflossing van schuld in verband met de intrekking der muntbiljetten (dienst 1909) buiten rekening is gelaten, terwijl, wat de diensten 1914 tot en met 1919 betreft, de cijfers zijn opgenomen, gelijk die zijn na uit- schakeling van den invloed van de crisis op de ont- vangsten en de uitgaven (in duizenden guldens):

Dienstjaren	Voor- of nadeel. saldi van den gewonen dienst	Voor- of nadeel. saldi van den buitengewonen dienst	Voor- of nadeel. saldi van den geheelen dienst
1900—1910 ..	+ <i>f</i> 39.941	— <i>f</i> 53.663	— <i>f</i> 13.723
1911 ..	+ „ 2.520	— „ 5.407	— „ 2.887
1912 ..	+ „ 3.313	— „ 14.577	— „ 11.264
1913 ..	+ „ 4.162	— „ 15.468	— „ 11.304
1914 ..	— „ 10.115	— „ 11.922	— „ 22.037
1915 ..	— „ 15.548	— „ 12.555	— „ 28.103
1916 ..	+ „ 20.276	— „ 20.189	+ „ 88
1917 ..	+ „ 35.726	— „ 30.043	+ „ 5.683
1918 ..	— „ 5.638	— „ 68.450	— „ 74.089
1919 ..	+ „ 12.659	— „ 106.368	— „ 93.709

1900—1919 .. + *f* 87.295 — *f* 338.641 — *f* 251.346

De Minister wijst er echter uitdrukkelijk op, dat deze cijfers een te gunstig beeld geven van den toestand der financiën. Over de jaren 1900—1906 is een andere splitsing tusschen gewone en buitengewone uitgaven en ontvangsten gevolgd dan sedert 1907 gebruikelijk is. Neemt men laatstbedoelde splitsing over

het tijdval 1900—1906 wel in acht, dan worden de eindcijfers over het geheele twintigjarige tijdperk in duizenden guldens:

Voordeelig saldo gewonen dienst ruim *f* 70.397.

Nadeelig saldo buitengewonen dienst ruim *f* 321.743.

Blijft nadeelig saldo geheelen dienst ruim *f* 251.346.

Ook deze eindcijfers geven nog een te ongunstig beeld, omdat daarbij de ontvangsten uit spoorweghuur als gewoon zijn beschouwd en daarenboven in die cijfers niet is begrepen het in 1905 aan Indië verstrekte bedrag, waarvoor een leening werd gesloten, welke op 1 Januari 1920 per saldo rond *f* 32.850.000 bedroeg.

Afgezien daarvan mag niet uit het oog worden verloren, dat de begrooting nog te weinig van een commerciëlen opzet uitgaat, tengevolge waarvan op het Staatsvermogen belangrijk wordt ingeteerd, zonder dat zulks in de cijfers tot uiting komt. Kapitaalsverminderingen komen b.v. door te geringe afschrijvingen niet tot uitdrukking; ook wordt niet voldoende gereserveerd met het oog op de verplichtingen, welke voortvloeien uit de aanspraken op pensioen van ambtenaren, enz., alsmede op de verplichtingen, welke de Staat bij naasting der spoorwegen van de groote spoorwegmaatschappen zal hebben over te nemen.

Omtrent het loopende dienstjaar 1920 teekent de Nota aan, dat de oorspronkelijke begrooting een eindcijfer aanwees van ruim *f* 574.530.000, waaronder bijna *f* 84.913.000 aan buitengewone uitgaven en bijna *f* 44.042.000 aan crisisuitgaven. Afgezien van de crisis, waren de uitgaven mitsdien in de aanvankelijke begrooting op rond *f* 445.576.000 geraamd tegen ruim *f* 401.000.000 aan geraamde ontvangsten, latende mitsdien een tekort op den gewonnen dienst van ruim *f* 44.375.000.

Sedert de vaststelling der oorspronkelijke begrooting werden de onderscheidene hoofdstukken met een bedrag van bijna *f* 101.210.000 verhoogd, terwijl 11 wetsontwerpen, houdende supplettoire verhoogingen van verschillende hoofdstukken, tot een bedrag van bijna *f* 71.524.000 nog aanhangig zijn. In dit totaal van bijna *f* 172.734.000 is *f* 109.242.000 begrepen aan crisisuitgaven en *f* 900.000 aan buitengewone uitgaven, zoodat een bedrag van bijna *f* 62.592.000 ten laste komt van den gewonnen dienst. Te verwachten zou dan ook zijn, dat het oorspronkelijk geraamde tekort van ruim *f* 44.575.000 tengevolge van supplettoire aanvragen, ten minste tot rond *f* 108.000.000 zou stijgen, ware het niet dat de opbrengst der middelen de raming belangrijk zal overtreffen. In de eerste zeven maanden van het loopende jaar werd uit de middelen A—F rond *f* 68.670.000 meer ontvangen dan $\frac{7}{12}$ van de raming. Gelet op dit cijfer en aannemende, dat in het verder deel van 1920 een belangrijke inzinking in de opbrengst der middelen niet zal intreden, vertrouwt de Minister, dat de gewone dienst van 1920 met een overschot zal afsluiten.

Thans komen wij tot het dienstjaar 1921.

Voor dit dienstjaar worden de uitgaven in totaal geraamd op een bedrag van ruim *f* 612.805.000, waarvan ruim *f* 184.508.000 en ruim *f* 11.156.000 ten laste komt onderscheidelijk van den buitengewonen dienst en van den crisisdienst, zoodat een som van bijna *f* 601.649.000 ten laste van den gewonnen dienst blijft, tegenover een bedrag van bijna *f* 445.576.000, dat ten laste van den gewonnen dienst 1920 kwam. Derhalve een meerdere belasting van den gewonnen dienst van ruim *f* 156.073.000.

Terwijl de crisisuitgaven ten laste van het dienstjaar 1920 — met inbegrip van de supplettoir aangevraagde bedragen — een bedrag van bijna *f* 147.000.000 uitmaken, is ten laste van den crisisdienst 1921 slechts ruim *f* 11.000.000 gebracht. Afgezien van een derde uitkeering aan de gemeenten uit de opbrengst der oorlogswinstbelasting, waarvoor gerekend wordt op een bedrag van *f* 20.000.000, zullen, ten laste van den crisisdienst 1920, geen sommen van groote betee-

kenis behoeven te worden aangevraagd. De Regeering heeft zich op het standpunt gesteld, dat slechts die posten ten laste van den crisisdienst mogen worden gebracht, welke voortvloeien uit vroeger, in verband met de buitengewone omstandigheden, aanvaarde verplichtingen of genomen beslissingen, zoodat nieuwe onderwerpen van uitgaaf niet op dien dienst zullen mogen drukken.

De voormelde stijging ad ruim *f* 156.073.000 van de gewone uitgaven is als volgt verdeeld over de hoofdstukken:

	(in duizenden guldens)
Hoofdstuk I	80
„ II	441
„ III	1.266
„ IV	11.929
„ V	5.071
„ Va	26.383
„ VI	11.186
„ VII A	15.299
„ VII B	14.105
„ VIII	24.577
„ IX	10.430
„ X	25.745
„ X A	7.030
„ XI	2.532

Totaal ruim *f* 156.073.000.

Deze zeer belangrijke stijging is in de eerste plaats voor een groot deel het gevolg van wettelijke of daarmee gelijk te stellen voorzieningen, welke in het loopende jaar of in 1919 werden getroffen en in de cijfers voor 1921 tot uiting komen. Zoo eischte de nieuwe salarisregeling voor burgerlijke ambtenaren — afgezien van een bedrag van *f* 17.000.000, dat ten laste van verschillende afzonderlijke begrootingen komt, een uitgave van ruim *f* 20.000.000 ten laste van de Staatsbegrooting. De overeenkomstige regeling voor de militaire landsdienaren eischt ruim *f* 14.800.000; de nieuwe loonregeling voor de Rijkswerklieden rond *f* 5.000.000.

Voorts komen voor vermelding in aanmerking de verhooging van de pensioenen volgens de wet van 29 Mei 1920 (*Staatsblad* No. 283), welke verhooging, voorzover zij niet werd gebracht ten laste van de begrooting voor het Weduwen- en Weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren, een meerdere uitgave van rond *f* 6.000.000 meebrengt; de in 1919 tot stand gebrachte regeling van de salarissen der onderwijzers bij het lager onderwijs, welke, boven de op de begrooting voor 1920 reeds uitgetrokken bedragen en afgescheiden van de gevolgen der voorgenomen herziening dier salarissen, voor 1921 eene stijging veroorzaakt van rond *f* 10.000.000; de nieuwe wettelijke subsidieregelingen voor gymnasia en burgerscholen, die ten naastenbij *f* 800.000 meer vorderen; de in de wet op het Nijverheidsonderwijs getroffen subsidieregeling, welke voor 1921 eene hogere uitgave vordert van bijna *f* 6.900.000; het ten laste van hoofdstuk VII A (gewonen dienst) gebrachte deel der uitgaven voor de leening 1919, na aftrek van hetgeen minder voor renten van vlottende schuld is uitgetrokken, welk saldo *f* 7.960.000 beloopt, en de uitvoering van de Warenwet (*Staatsblad* 1919 No. 581), waarvoor *f* 800.000 nodig wordt geacht. Een en ander verklaart reeds een stijging van *f* 72.260.000.

In de tweede plaats zij opgemerkt, dat een belangrijk deel van de toeneming der gewone uitgaven wordt opgewogen door eene, daarmee verband houdende stijging van de gewone middelen. De voornaamste zoodanige posten zijn de meerdere exploitatieuitgaven van het Staatsmijnbedrijf ad rond *f* 19.800.000, de hogere kosten voor de renten van vlottende schuld ten laste van de Koloniën ad rond *f* 7.350.000 en het meer benoedigde voor de Rijkspostspaarbank ad rond *f* 1.900.000.

In de derde plaats moet in aanmerking worden genomen, dat verschillende posten, die ten vorigen jare ten laste van den crisisdienst werden gebracht, thans

nu gebleken is dat zij een meer permanent karakter dragen, zij het tot een lager bedrag, den gewonen dienst bezwaren. De voornaamste dezer posten zijn de buitengewone subsidiën en renteloze voorschotten voor tramwegen ad f 3.500.000, de uitgaven voor wachtgeldregelingen ad f 500.000 en die voor de verruiming van werkgelegenheid ad f 2.000.000.

De hierboven genoemde bedragen vormen een totaal van niet minder dan f 107.310.000.

Ten aanzien van de stijging op de verschillende hoofdstukken moge nog het volgende dienen.

De verhooging van Hoofdstuk I is het gevolg van de meerdere kosten der restauratie van het Koninklijk Paleis op den Dam te Amsterdam.

Die van hoofdstuk II vloeit in hoofdzaak voort uit de nieuwe salarisregeling, uit de meerdere uitgaven voor bureel- en lokaalbehoefden, voor het Kort Verslag van de zittingen der Tweede Kamer en voor pensioenen.

De stijging van hoofdstuk III is tot een bedrag van f 204.400 het gevolg van de hogere uitgaven voor bureel- en lokaalbehoefden, in hoofdzaak wegens de kosten van aanmaak van paspoorten en van telegramkosten. Voorts is f 100.000 meer benodigd voor den dienst der economische voorlichting en is een post van f 300.000 voor uitgaven in verband met de buitengewone internationale toestanden die ten vorigen jare onder de crisisuitgaven werd gerangschikt, naar den gewonen dienst overgebracht. Het aandeel in de kosten van den Volkenbond wordt op f 120.000 geraamd, terwijl overigens de stijging in hoofdzaak het gevolg is van de nieuwe salarisregelingen voor burgerlijke, diplomatieke en consulaire ambtenaren, van uitbreiding van personeel en van de uitgaven voor pensioenen.

De toeneming van hoofdstuk IV is voor ruim f 3.299.000 het gevolg van uitgaven voor de grensbewaking en de uitleiding en uitzetting van vreemdelingen. Voorts is meer uitgetrokken f 1.019.000 voor traktementen van het personeel der Rijksveldwacht, bijna f 901.000 voor bijdrage in de kosten van het wapen der maréchaussée, bijna f 525.000 voor aanvulling van personeel in verband met den verkorten werktijd, f 800.000 voor subsidiën ingevolge de kindervetten, f 240.000 voor onderhoud van gebouwen, terwijl het meerdere in hoofdzaak benodigd is ter uitvoering van de nieuwe salarisregeling, voor uitbreiding van personeel en voor pensioenen.

De stijging van hoofdstuk V komt, tot een bedrag van f 1.130.000, op rekening van de tiende algemeene volkstelling. Voorts is meer aangevraagd ruim f 1.361.000 voor kosten van vrijwillige burgerwachten, f 290.000 voor propaganda voor den vrijwilligen landstorm, ruim f 476.000 voor kosten van politietroepen, f 1.030.000 voor subsidiën aan de gestichten voor krankzinnigen en zwakzinnigen, f 135.000 voor kosten van *Staatsblad*, *Staatscourant* en *Handelingen* en bijna f 88.000 voor bijdrage aan het Bouwfonds.

Onder hoofdstuk Va moest f 10.050.000 meer worden uitgetrokken voor vergoedingen ten behoeve van het openbaar en bijzonder onderwijs ingevolge de wet van 14 Juli 1919 (*Staatsblad* No. 493).

Het Hooger Onderwijs vordert ruim f 2.491.500 meer waarvan ruim f 2.401.000 voor personeele en materiele uitgaven voor de drie Rijksuniversiteiten en de Technische Hoogeschool. Voor het Middelbaar Onderwijs bedragen de meerdere uitgaven bijna f 1.645.000, waarvan f 698.000 voor subsidiën ten behoeve van burgerscholen overeenkomstig de bestaande wettelijke regeling, terwijl het overige noodig is voor personeele en materiele uitgaven. Voor Nijverheids- en Handels-onderwijs is bijna f 6.773.000 meer aangevraagd in hoofdzaak voor subsidiën overeenkomstig de nieuwe wet op het Nijverheids-onderwijs. Ten slotte komt op rekening van de afdeling Lager Onderwijs algemeen bijna f 2.186.000, waarvan f 1.375.000 voor bijdragen aan kweekscholen, van de afdeling Kunsten en Wetenschappen ruim f 827.000 en van de afdeling

pensioen, wachtgelden en verschillende uitgaven bijna f 2.264.000.

Het hogere eindcijfer van hoofdstuk VI is voor ruim f 4.600.000 het gevolg van de nieuwe salarisregeling van het militaire personeel der Zeemacht. Verder is meer benodigd f 550.000 uit hoofde van de nieuwe loonregeling voor de Rijkswerklieden en van het arbeidsreglement, f 127.600 voor de aanschaffing van materialen, ruim f 1.129.000 voor aanschaffing, wijziging, onderhoud en herstel van geschut met toebehooren, ruim f 1.901.000 voor pensioenen, bijna f 1.103.000 voor kosten der loods- en afhaalvaartuigen, bijna f 665.000 voor het materieel der kust- en oeververlichting.

De verhooging van hoofdstuk VII A wordt veroorzaakt door het benodigde voor rente en aflossing, tezamen f 11.660.000, over het ten laste van dit hoofdstuk gebracht deel der leening 1919. Het meerdere is benodigd voor renten van vlottende schuld, ten behoeve van de koloniën uit te geven.

De stijging op hoofdstuk VII B ten bedrage van ruim f 14.105.000 is voor bijna f 9.282.000 het gevolg van traktementsverhoogingen, vooral ten gevolge van de nieuwe salarisregeling en van uitbreiding van personeel voor de uitvoering van de belastingwetten. Voorts is bijna f 102.000 meer geraamd voor bureel- en lokaalbehoefden van het Departement, f 100.000 voor den aanmaak van zilverbons, ruim f 1.035.000 voor belooningen en vergoedingen van tijdelijk personeel, ruim f 432.000 voor vergoeding van onkosten ten behoeve van het vaste personeel der belastingen, ruim f 1.281.000 voor aankoop en inrichting van gebouwen voor de belastingen, ruim f 1.183.000 voor pensioenen.

Op hoofdstuk VIII wordt ongeveer f 10.900.000 meer uitgetrokken uit hoofde van de nieuwe salarisregeling van het militaire personeel der landmacht. Voorts is meer aangevraagd ongeveer f 4.100.000 voor de verhooging der werkliedenloonen, ruim f 1.670.000 voor levensmiddelen en brandstoffen, bijna f 1.578.000 voor aanschaffing van kleeding enz., ruim f 1.707.000 voor aanschaffing van fourage enz., f 398.000 voor vergoedingen ingevolge art. 84 der Militiewet en art. 15bis der Landweewet, bijna f 3.293.000 voor aanschaffing van artillerie-materieel, ruim f 1.033.000 voor den dienst der Genie, f 626.000 voor kosten van vervoer, f 1.544.000 voor pensioenen, ruim f 292.000 voor kosten van huisvesting der maréchaussée, f 369.000 voor verbetering van Rijksgebouwen enz.

De verhooging van hoofdstuk IX is tot een bedrag van bijna f 8.934.000 bestemd voor de afdeling Waterstaat. Hiervan is uitgetrokken f 1.460.000 voor traktementen en kindertoelagen, bijna f 883.000 voor verbetering van rivieren, f 1.500.000 voor verbetering van den Rotterdamschen Waterweg, f 1.825.000 voor bouw schutsluis c.a. te IJmuiden en verbetering Noordzeekanaal, f 1.200.000 voor bijdrage aan het Zuiderzeefonds, f 395.000 voor het burgerlijk luchtvaartverkeer. De afdeling Spoorwegen eischt bijna f 4.414.000 meer, waarvan f 3.500.000 voor de instandhouding van spoorwegen met beperkte snelheid, welke post ten vorigen jare, ten beloope van f 4.000.000 op den crisis-dienst is gebracht.

De stijging van hoofdstuk X komt voor f 19.768.000 op rekening van meerdere exploitatie-kosten der Staatsmijnen, welke toeneming wordt overtroffen door die van den corresponderenden post onder de middelen. Voorts is ruim f 3.453.000 meer uitgetrokken voor de afdeling Landbouw, waarvan bijna f 1.435.000 voor onderwijs, ruim f 926.000 voor de afdeling Nijverheid en bijna f 1.085.000 voor de afdeling Handel, waarvan f 750.000 voor de stichting van een gebouw voor het bureau voor den Industrieelen eigendom.

Het verschil op hoofdstuk X A is voor ruim f 1.939.000 op rekening te stellen van de afdeling „Arbeidersverzekering” en wel nagenoeg geheel uit hoofde van de stijging der administratie-kosten der sociale verzekering. De afdeling „Volksgezondheid”

vordert ruim f 1.928.000 meer, waarvan f 800.000 voor de uitvoering van de Warenwet en f 400.000 voor bijdragen ingevolge de Woningwet. Voor de afdeling „Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling” is ruim f 2.645.000 meer uitgetrokken, waarvan f 500.000 voor uitgaven wegens wachtgeldregelingen en f 2.000.000 voor de verruiming van werkgelegenheid, welke posten ten vorigen jare, onderscheidelijk ten bedrage van f 1.000.000 en van f 6.000.000, onder de crisisuitgaven waren opgenomen.

De vermeerdering van hoofdstuk XI is tot een bedrag van f 500.000 bestemd voor de bijdrage in de bouwkosten van het Koloniaal Instituut, terwijl voorts ruim f 1.222.000 meer is aangevraagd voor uitgaven ten behoeve van de kolonië Suriname en bijna f 476.000 voor uitgaven ten behoeve van de kolonie Curaçao.

De middelen en inkomsten ter bestrijding der uitgaven zijn geraamd op ruim f 552.151.000, waarin aan buitengewone ontvangsten bijna f 7.988.000 is begrepen, zoodat voor gewone ontvangsten bijna f 544.164.000 blijft, zijnde ruim f 143.163.000 meer dan aanvankelijk voor 1920 werd geraamd.

De middelen, welke opbrengst in de maandelijksche middelenstaten wordt gepubliceerd (middelen A—F) zijn f 92.774.500 en de overige gewone middelen bijna f 50.389.000 hooger geraamd.

In de eerste groep zijn hooger geraamd (in duizenden guldens):

De grondbelasting	300
„ personeele belasting	2.210
„ inkomstenbelasting	11.000
„ dividend- en tantiëmebelasting	3.500
„ vermogensbelasting	1.700
„ suikeraccijns	2.000
„ wijnaccijns	700
„ gedistilleerdaccijns	14.500
„ bieraccijns	1.500
„ geslachtsaccijns	3.500
„ zegelrechten	6.500
„ registratierechten	20.000
„ successierechten	3.500
„ invoerrechten	19.000
„ belasting op gouden en zilveren werken	200
Het statistiekrecht	1.000
De inkomsten uit domeinen en uit jacht en vischerij	364,5
„ loodsgelden	1.000

In de tweede groep zijn o.a. hooger geraamd (in duizenden guldens):

Aandeel in de winst der Nederlandsche Bank ..	5.000
Leges (wet 9 Mei 1890 Stbl. No. 80) voor paspoorten	2.375
Rente kasvoorschotten aan de Koloniën	7.352
Rente voorschotten Woningwet	550
Rente kapitalen Staatsbedrijven	1.129
Premies Staatsbedrijven, Rijkspostspaarbank en Pensioenbijdragen burgerlijke Rijksambtenaren en onderwijzers	4.593
Consulaatrechten	145
Gerechtelijke boeten	200
Bijdragen lessen Rijksuniversiteiten en Technische Hoogeschool	150
Gemeentelijke bijdragen in de kosten van R.H.B.S. Aandeel N.O.-I. in kosten vlootbouw	136
Aandeel kwade posten van Leeningsfonds 1914 ..	280
Aandeel kwade posten van Leeningsfonds 1914 ..	1.400
Legesgelden	100
Verkochte goederen en eigendommen (Oorlog) ..	260
Bijdragen aanleg en onderhoud van landwerken	993
Teruggaaf voorgeschoten kosten Rijkspostspaarbank	1.279
Baten keuring exportvleesch en -vee en importvee	300
Ontvangsten der Staatsmijnen	24.897
Teruggaaf door N.O.-I. van de kosten van personeel	123

Daarentegen moest onder deze groep lager worden geraamd:

Wegens opschorten van de verplichting van Suriname tot betaling van rente over het voorschot voor den Lawaspoorweg (wet van 22 Dec. 1919 Stbl. No. 822)	241
Inkomsten uit arbeid in de gevangnissen en Rijkswerkinrichtingen	425

Winst Staatsmuntbedrijf	298
Vergoeding door provinciën en gemeenten voor invordering van opcenten op de belastingen ..	582

Het schema van geraamde ontvangsten en uitgaven voor het dienstjaar 1921 is dus als volgt: (in duizenden guldens)

	Gewone dienst	Buitengew. dienst	Crisis-dienst	Totaal
Uitgaven ..	f 601.649	f 184.508	f 11.156	f 797.314
Ontvangsten ..	„ 544.164	„ 7.988	„ —	„ 552.151

Tekort	f 57.485	f 176.520	f 11.156	f 245.163
-------------	----------	-----------	----------	-----------

In het tekort op den gewonen dienst 1921 ad ruim f 57.485.000 is een bedrag van bijna f 9.302.000 begrepen tot dekking van het verlies, dat, volgens de raming, het Staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie zal opleveren. Dit verlies zal gedekt moeten worden uit de inkomsten van het bedrijf, zoodat de algemeene middelen uit dezen hoofde geene versterking zullen behoeven. Voorts is, blijkens de Memorie van Toelichting tot Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting bij aanneming van de daartoe strekende voorstellen, op dat hoofdstuk in 1921 een besparing van f 4.500.000 zal worden verkregen. Na aftrek van de beide genoemde bedragen daalt het voornoemd tekort tot ruim f 43.683.000, welke som zal kunnen worden gedekt uit de baten, welke zijn te verwachten uit de bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal aanhangige voorstellen tot heffing van een tabaksaccijns en tot verhooging van de successiebelasting, waarvan de opbrengsten elk op f 20.000.000 zijn geraamd.

Met deze middelen zal echter niet kunnen worden volstaan. Belangrijke, onvermijdelijke, nieuwe uitgaven zullen weldra en voor een deel reeds in het jaar 1921, haren invloed doen gevoelen. In dit verband zij gewezen op de kosten van de regeling der rechtspositie van ambtenaren en van de noodzakelijke herziening der salarissen van het personeel bij het lager onderwijs, terwijl de Regeering voorts een regeling ter tegemoetkoming in den financiëleen nood der gemeenten overweegt. Hoewel de daaruit voortvloeiende lasten niet nauwkeurig zijn te noemen, spreekt het vanzelf, dat deze maatregelen een verdere versterking der middelen onvermijdelijk maken. Deze zal voornamelijk worden gevonden, behalve uit de bij de Tweede Kamer aanhangige regeling van de grondbelasting (raming opbrengst f 10.000.000), door een weeldebelasting (raming opbrengst f 24.000.000), en door een fiscale herziening van het tarief van invoerrechten.

LONDENSCHER CORRESPONDENTIE.

De onthullingen inzake de „Daily Herald”; de arbeidersmoeilijkheden; teekenen wijzende op het begin eener economische depressie.

Onze Londensche correspondent schrijft ons d.d. 17 September:

The sensation of the week has been the revelations concerning „the Russian Government and Mr. Meynell of the „Daily Herald”. When the „Herald” announced some time ago, in answer to the Admiralty, that it knew nothing of any offers of money, most people were disposed to accept the dementi as true. Now it is clear that the editor of the „Herald” is either not telling the truth, or is so compromised by the acts of his associate that he has ruined the position of the paper as a serious organ of opinion. The Labour sympathisers with whom I have spoken believe implicitly in the good faith of the Editor, and there are some still who do not think that there was any harm in the transaction, or attempted transaction. There is no doubt, however, that it will prove a most serious hindrance to the political aspirations of the movement.

That this is so, can be seen from the fact, that

after all the „Herald” directorate refused the offer, and accepted the resignation of the chief participant in the negotiations. Much more serious is the effect on the Anglo-Russian relations. The presence of M. Krassin in this country even after the debacle may be proof of the fact that the Government does not intend to sever all connections with Moscow, but the affair has created so much prejudice, and will continue to create it, that it is difficult to see what usefull purpose can be served by a nominal continuance of Mr. Krassin in London, since it must surely now be patent that trade with Russia involves relations with the Soviet régime. If these are to be regarded as broken off, trade will not be possible on any considerable scale. Naturally, the Russian delegation has given prominence to the very large order-amounting, it is said, to £ 2 millions, which has been given to certain worsted firms. Other orders are said to be pending.

So much odium has been cast on the method by which the „Herald” was to be financed that the majority of people is hardly aware of the real logical impasse. If negotiations are to be broken off because jewels have been sold in this country, then obviously any trade transactions are going to be equally liable to censure, for the title to gold or goods is no better than the Soviet's title to the jewels which have been recently sold. We must therefore distinguish between the object and methods of the sale and the sale itself, for if the sale of any „nationalised” property as such is attacked, obviously there can be no trade except with the peasants directly, or under the condition that the property or concessions offered belonged of right to the old Russian Government, to which the Soviets have therefore succeeded de facto if not de jure. But this again involves an implicit recognition of the Soviet, for, otherwise, if the Soviet is to be considered to be a mere collection of robbers, we cannot accept their money, goods, or concessions in any shape whatever. To do the opposition to the idea of trade with Russia justice, this is what they have always urged.

What is to be the outcome of all this confusion? We seem to have come to the stage when, in spite of the Kameneff indiscretion, sooner or later a full agreement must be reached, with real guarantees, or we must swing over to Wrangel, help him to clear out the Soviet, and reconstruct the country from top to bottom. Whether, at the end of it all, there will be any possibility of recovering much for the bondholders and other creditors, remains to be seen. If the transport system has broken down, and the peasants have no machinery, even an „entertified” Russian Government cannot collect taxes or other contributions without further assistance from abroad, or without an exercise of pressure which will make it as unpopular as the Soviet is reputed to be.

The sensations of the last few days have probably helped to induce a sweeter spirit of reasonableness into the labour disputes which are or have been pending. In the first place, the electrical trades dispute has been settled, so that London is not to be deprived of its tube and lighting services. In the second place, the Coal Situation is now distinctly less dangerous than when I wrote a week ago, though it is premature to rejoice, as some of the papers are inclined to do this morning. Yesterday, the Miners Executive again conferred with Sir Robert Horne.

The Miners now ask for three things:

- (1) An investigation into the possibility of reducing the price of coal.
- (2) The immediate extension of the rise of wages asked for, without any increase in the price of domestic coal.
- (3) An investigation into the causes of declining output.

There will probably be no difficulty about the

third of these proposals; the second of these may provoke trouble, though the obvious line is to bargain, in the sense of giving the inquiry asked for under (1) if the miners will agree to the wage increase being put to arbitration also. But the President of the Board of Trade has already intimated that he cannot agree any solution of the problem, which involves a reopening of the question of the price of coal. Ruling out the possibility of some modification of this attitude, there is still room for hope in other directions. The fact would seem to be that the miners have failed to get the promise of financial support from the other unions without which the strike would be impossible. Consequently, there is the chance that the attitude of Mr. Smillie will be still further modified. Against this must be set the factor of prestige. A complete whittling down of the miners' demands would really increase the difficulties of the leaders with their followers. Hence, the exclusion of the possibility of compromise on the price question will stiffen the demand for an immediate raising of wages, a point which the ordinary man fully appreciates.

Meanwhile, the statistical aspect of the question has received a good deal of attention, owing to the publication of the Financial statement of the Coal Controller for the June Quarter. From this it appears that the output available for commercial purposes, i.e. the total minus the coal used at the mines and the quantum going to the miners themselves, was 52.260.000 tons. The cost was £ 87.749.000, and the receipts amounted to £ 95.658.000. Consequently the surplus was £ 7.909.000. Out of this the guaranteed profits of the owners, the charges on loans and depreciation had to be met, with the result that the net surplus freely available for other purposes was only three quarters of a million pounds. Had the 14/2 been imposed at the beginning of the period, it would have added another £ 8 millions, which makes £ 32 millions for the complete year. The miners have been basing their case on a surplus of £ 66 millions. Hence much comment on the „mythical millions”. The case is that the £ 66 rests on the higher surpluses realised since the end of the June quarter, and though it is perfectly true that they are hypothetical, they cannot be disproved from the earlier figures. But the discussion has certainly contributed to mystify the general public, and the net effect has been to weaken the miners' position, though without much real justification.

There is now no doubt that the Unions themselves are not anxious to force the situation. The reason of this is now quite clear. Trade is sagging, and has become sufficiently bad to force itself on the notice of the leaders. In the East End of London, for instance, there is already much distress, especially among the dock labourers. It is perhaps unfair to attribute this entirely to the trade situation, for, as an expert informs me, the policy of decasualisation of dock labour has resulted in squeezing out a certain proportion of labour, which has been left to look after itself. Still, were trade booming, this difficulty of readjustment might not have been so difficult. Hence with this warning before their eyes the Labour Leaders are naturally not anxious to dissipate their funds on strikes which are not likely to be successful.

In all respects the signs of a trade depression are multiplying. The manufacturers of motor cars have been the first to capitulate. A short time ago a very well-known firm at Coventry was forced to dispose of its works to another company on terms which gave the preference shareholders about 10 pCt. on their money, and the ordinary shareholders nothing. Last Saturday, the news came through that the Sopwith Aviation and Engineering Company had decided to go into voluntary liquidation. The Company acquired a great reputation

during the war in the construction of fighting planes, and had recently decided to go largely into the manufacture of motor bicycles and motor vehicles.

The reasons assigned for the step are the shortage of capital and the sudden slump in the demand for cars, as well as American competition. There are, of course, exceptional circumstances attending the motor industry at present.

After the Armistice, many ex-officers in receipt of considerable lump-sum gratuities, ordered cars, and the general feeling of extravagance and the hope that things would improve, led to a great flood of orders, and long waiting lists. Now rising costs, increased taxation and similar causes have led to a slump, from which the industry is now suffering. Though this is sufficient to explain the trouble, there must be added the fact that some of the companies are probably over-capitalised, so that any drop in prices or orders comes doubly hard.

In the cotton industry, also, things are not improving. The Eastern banks are finding it necessary to restrict credit drastically, the „Times” this morning stated that credit will be reduced by 75 pCt. The Banks are said to be willing to accept bills so that their clients can raise the wind elsewhere: but this will of course harden discount rates. The spinners have again been considering the question of organised short time. In the East, stocks cannot be sold at paying prices. The fact is that nobody likes to lose by selling below cost, or even below market rate, but the fact that the great firm of Horrockses, Crewdson & Co. announces a 5 pCt. cut in prices may initiate a drop. A wealthy firm can afford to begin to process, but the others must follow suit. I am given to understand that there is already a considerable amount of unpublished cutting by the smaller firms, who are forced to liquidate loans which the bankers are calling in. The situation is far from sound.

Nevertheless, the capital market is beginning to look up, and there have been some brilliantly successful issues in the last few days, of course, at attractive rates. But the fact that a few sound enterprises can raise money is no proof of the soundness of the general situation.

The Floating Debt position is as follows:

	Sept. 11/20	Increase or decrease as compared to last week
Advances from Bank of England	£ 43.250.000	£ 3.000.000 decrease
Advances from Government Depts.	„ 153.691.000	„ 2.000.000 increase
Treasury Bills Out- standing	„ 1.065.873.000	„ 3.136.000 decrease
Total	£ 1.262.814.000	„ 4.136.000 „

The Bank Return shows the following variations:

Public Deposits	£ 1.299.016 decrease.
Other Deposits	„ 5.586.761 increase.
Government Securities	„ 3.525.000 decrease.
Other Securities	„ 7.050.079 increase.
Reserve	„ 759.818 increase.
Note Circulation	„ 743.765 decrease.
Coin and Bullion	„ 16.053 increase.

The circulation of currency notes has also fallen quite considerably in the course of the week: the amount outstanding is now £ 277.068.053, a decline of £ 618.792. The notes called-in, but not yet cancelled, amount to £ 3.474.846, a decrease of £ 154.053.

The reserve ratio is 11½ percent in the case of the Bank, and 13.43 in the case of the currency notes. The fiduciary circulation is now £ 16.809.139 below the legal limit.

DE RIJKSMIDDELEN.

In dit nummer treft men aan het gebruikelijke overzicht met bijlagen van de opbrengst der Rijksmiddelen over de maand Augustus 1920, vergeleken

met de overeenkomstige cijfers van Augustus 1919.

De oorlogswinst- en verdedigingsbelastingen brachten tot dusver in totaal op f 782.548.332,—, waarvan f 577.971.295,— op rekening komt van eerstgenoemde heffing.

Met inbegrip van de opcenten ten behoeve van het Leeningfonds — behalve die op den suikeraccijns, welke geen verzwarend van belastingdruk medebrachten — is dus in totaal een som van f 951.72.899,— ontvangen uit belastingheffing, die haren grond vindt in de buitengewone omstandigheden.

De gewone middelen brachten in de afgelopen maand f 34.500.636,— op, tegen f 29.488.231,— in Augustus 1919 en vertoonen mitsdien een vooruitgang van f 5.012.405,—. De opbrengst in de eerste zeven maanden overtrof de raming met f 68.672.115, terwijl de opbrengst in Augustus 1920 de raming met f 8.697.595, overtrof. Tot dusver overtrof de opbrengst over 1920 de raming derhalve met f 77.369.710.

Tot de gunstige resultaten van Augustus 1920, in vergelijking met Augustus 1919, droegen vrijwel alle middelen bij, behalve de personeele belasting, de suiker, gedistilleerd- en geslachtsaccijns, de zegelrechten, de belasting op gouden- en zilveren werken, het recht op de mijnen en de opbrengst der domeinen.

De hoogere opbrengst der grondbelasting is waarschijnlijk te danken aan een inhalen van den achterstand. Die van de inkomsten- en vermogensbelastingen zijn een gevolg van de doorwerking der, met ingang van 1 Mei 1919 in werking getreden tariefsverhoogingen ingevolge de wetten van 11 April 1919 (Staatsblad No. 169 en 170), die in Augustus 1919 nog geen invloed oefenden.

De meerdere opbrengst van de dividend- en tantimebelasting is toe te schrijven aan het eerst sedert eenigen tijd volledig in werking treden dezer belasting en aan de hoogere uitkeeringen, die op het sterke reserveeren in de oorlogsjaren volgden.

De meerdere opbrengst van den wijnaccijns hangt samen met den toenemenden invoer; die van den zoutaccijns met een toenemende productie en de ontwikkeling van het zoutbedrijf te Boekelo, en die van den bieraccijns met het beschikbaar komen van meer grondstoffen voor het brouwbedrijf.

De zeer belangrijke toeneming van het Registratie-recht houdt verband met meerdere overgangen van vast goed, met het grooter aantal uitgaven van nieuwe aandelen in naamloze vennootschappen e.d.

De stijging in de opbrengst der invoerrechten, van het statistiekrecht en van de loodsgelden is een gevolg van de algemeene prijsstijging en van het toenemend internationaal verkeer.

De lagere opbrengst van de personeele belasting is uitsluitend het gevolg van de vertraging bij de aanslagregeling door de herschatting van mobilair en huurwaarden. Naar mag worden aangenomen, zal deze achterstand in de volgende maanden niet alleen worden ingehaald, doch zal hij veranderen in een belangrijk surplus boven de raming.

De mindere opbrengst van den suikeraccijns is het gevolg van een trager aflevering, die in verband staat met een vertrusting van suikerproductie en handel, die van den geslachtsaccijns is toe te schrijven aan den invoer van bevroren vleesch uit Argentinië en aan het daarmede verband houdend minder verbruik van veraccijnsd vleesch.

De lagere opbrengst van het recht op de mijnen is een gevolg van het late opmaken der kohieren, terwijl in Augustus 1919 de opbrengst tengevolge van het inhalen van den achterstand hoog was.

Van het totaal bedrag der opbrengst van Augustus 1920 ad ruim f 107.000, komt ruim f 100.000 op rekening van de nieuwe, door de wet van 26 Maart 1920 (Staatsblad No. 157) ingevoerde heffingswijze over de produktie per drie maanden, terwijl slechts ruim f 7000, volgens de vroegere heffingswijze werd ontvangen.

Dat dit zeer gering is, kan hieruit blijken, dat in de eerste acht maanden van 1920 volgens die oude heffingswijze naar kohieren ruim f 84.400 per maand werd ontvangen.

Het lager bedrag, dat uit de Domeinen werd verkregen, is te verklaren uit de omstandigheid, dat wegens het aandeel van den Staat in de zuivere opbrengst der Domaniale Steenkolenmijn, in de afgelopen maand minder werd ontvangen dan in Augustus 1919.

AANTEEKENING

De mijnbouwpolitiek onzer regering. — In de Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag der Eerste Kamer inzake het ontwerp van wet tot uitbreiding van het Staatsmijnveld, zet de Minister van Landbouw enz. naar aanleiding van een in de Eerste Kamer bij de behandeling van het credietverdrag met Duitsland geopperd denkbeeld, althans een deel der mijnvelden aan het particulier bedrijf uit te geven, zijn voornemens omtrent de exploitatie der steenkolenmijnen nader uiteen. Hieraan vooraf gaat o.m. een overzicht van de ontwikkeling van het Staatsmijnbedrijf sinds 1910, dat wij eerst laten volgen:

Sinds het einde van het jaar 1914 is al het mogelijke gedaan om de productie der bestaande mijnen tot het uiterste op te voeren. Het schijnt in dit verband van belang de productiecijfers der laatste jaren hier te vermelden:

Netto productie in tonnen.

	Staatsmijnen	Particuliere mijnen	Totaal
1912	324.840	1.400.554	1.725.934
1913	417.852	1.455.227	1.873.079
1914	546.757	1.381.783	1.928.540
1915	783.455	1.478.694	2.262.149
1916	969.902	1.686.185	2.656.087
1917	1.092.339	1.915.586	3.007.925
1918	1.402.273	1.997.239	3.399.512
1919	1.476.297	1.925.250	3.401.547

De betrekkelijke stilstand in de productie der Staatsmijnen en de geringe achtergang in die der particuliere mijnen in 1919 vergeleken met 1918 is het gevolg van de reactie, die uit de groote toename van de productie in het voorafgaande jaar voortvloeide.

Het jaar 1920 zal echter opnieuw een zeer belangrijken vooruitgang vertoonen.

Deze cijfers worden nog treffender, indien men in aanmerking neemt, welk eene groote toeneming van arbeidskrachten noodzakelijk was om deze kolenproductie tot stand te brengen.

Arbeiders in het mijnbedrijf.

	Staatsmijnen	Particuliere mijnen	Totaal
1910	1386	5852	7238
1911	1620	6371	7991
1912	2253	6975	9228
1913	3051	7677	10728
1914	4332	6097	10429
1915	5516	6202	11718
1916	6732	7568	14300
1917	8807	8869	17676
1918	10673	9523	20196
1919	11748	11004	22752

De feiten, dat de Staatsmijnen hare productie gedurende de zes zoo moeilijke oorlogsjaren, toen tal van materialen zoo uiterst bezwaarlijk te verkrijgen waren, zagen verdubbelen en de particuliere mijnen eene toename van 50 pCt. mochten boeken, terwijl het personeel bij de Staatsmijnen met 171 pCt. en bij de particuliere mijnindustrie met 80 pCt. toenam, getuigen van eene krachtsinspanning en een beleid, die zeker aanspraak kunnen maken op groote waardeering.

In verband met de onderstaande mededeelingen van den Minister inzake de ontginning der steenkolenmijnen zij de aandacht gevestigd op de beschouwingen door Prof. De Vooy's aan de kolenvoorziening van Nederland in de nummers van 21 en 28 April van dit jaar gewijd. De paragraaf, gewijd aan de eigen kolenproductie is in tegenstelling met 's Minister's betoog vrij pessimistisch. Verwacht b.v. de laatste in 1930 een productie van 6½ miljoen ton en daling van het

kolenverbruik, de eerste argumenteert, dat dit cijfer eerst in 1945 bereikt zal worden en verwacht een stijging der kolenconsumptie. Thans volgen de beschouwingen van den minister:

Dat het noodige verricht is en bij voortdurende gedaan wordt om de werken der in aanleg zijnde mijnen zoo krachtig mogelijk door te zetten en de productie der in exploitatie zijnde mijnen zooveel mogelijk omhoog te brengen, behoeft, na het boven medegedeelde, nauwelijks nader te worden toegelicht.

Bij de vraag, hoe snel een en ander kan plaats hebben, speelt het arbeidersvraagstuk uit den aard der zaak eene groote rol. Hierboven werd de aandacht gevestigd op de groote toeneming van arbeiders bij de mijnbedrijven. In verband hiermede is het wenschelijk de nieuwe mijnen aanvankelijk niet op eene al te kleine oppervlakte te zamen te dringen.

Met den bouw van de mijn „Maurits", niet ver van Sittard gelegen, werd dus begonnen, voordat met den aanleg van de mijnzetels, die nog in het oude mijnveld zullen moeten worden tot stand gebracht, om de Zuid-Limburgsche mijnvelden geheel in exploitatie te brengen, zou worden aangevangen.

Deze zelfde gedachtegang noopt den ondergeteekende thans ook het mijnveld Vlodrop, dat weder op tamelijk grooten afstand ten noorden van de mijn „Maurits" ligt, te gaan ontginnen. Het is voor het recruteeren der arbeiders, voor het bouwen der woningen ten behoeve van dezen en voor de voorziening in het voedsel der groote mijnbevolking inderdaad gewenscht, dat de verschillende mijnzetels aanvankelijk niet te dicht bij elkander liggen. Zulks belet niet, dat uit den aard der zaak ook in afzienbare toekomst de nog te maken mijnen in het oude Staatsmijnveld zullen moeten worden ter hand genomen.

Onmiddellijk na zijn optreden heeft de ondergeteekende er zich rekenschap van gegeven, of er voldoende aanwijzingen waren, dat er nog in andere deelen van het land dan waar thans mijnen in aanleg of in exploitatie zijn, met kans op succes naar kolen zou geboord kunnen worden.

Aan de hand van het zoo verdienstelijke Nederlandsche Eindverslag van den Rijksopsporingsdienst van Delfstoffen is toen de aandacht gevallen op het gedeelte van Zuid-Limburg, dat ligt ten zuiden van den Aken—Maastricht-spoorweg, terwijl de boringen, die in het belang van de kalivoorziening van ons land ondernomen zijn in de nabijheid van Winterswijk, aanleiding gaven om de vraag onder de oogen te zien, of in die streek ook met succes kolen zouden te winnen zijn.

De noodige gelden voor deze boringen zijn door de wetgevende macht toegestaan.

Zonder vooruit te willen loopen op de vraag, welke wijze van beheer zal moeten gekozen worden voor de mijnen, die zullen geprojecteerd worden, indien bovengenoemde boringen tot gunstige uitkomsten aanleiding zouden geven, acht de ondergeteekende het gewenscht, de mijnvelden, die in de naaste toekomst voor exploitatie in aanmerking komen, van Staatswege te doen ontginnen. Nu het Staatsmijnbedrijf zich zoo krachtig ontwikkeld heeft en de bewijzen heeft afgelegd, dat het tegen de moeilijkheden ten volle is opgewassen, acht de ondergeteekende geen reden aanwezig om in de onmiddellijke nabijheid van de door dit bedrijf geëxploiteerd wordende mijnen aan particulieren concessies te verleenen. Hij meent, op grond van de verkregen ervaring, dat de snelste wijze, waarop die ontginning kan plaats hebben, deze is, dat ze in handen gelegd wordt van het Staatsmijnbedrijf, dat in het bijzonder voor den schacht-aanleg over de ervaring en krachten beschikt zooals geen enkel mijnbedrijf hier te lande.

Kan men later wellicht het tempo, waarin de kolenwinning in ons vaderland zal worden ontwikkeld, eenigszins verlangzamen, bij de tegenwoordige constellatie dient vóór alles de vraag onder de oogen te worden gezien: Hoe maakt Nederland zich binnen den kortst mogelijken tijd ten opzichte zijner kolen onafhankelijk van het buitenland?

Nu spreekt het wel vanzelf, dat, waar een volkomen geoutilleerd bedrijf ter beschikking van den Staat is, dat in zijn dienst heeft een staf van zeer ervaren ingenieurs en verder personeel, het zaak is, van de krachten van dit bedrijf gebruik te maken. Elke nieuwe mijnonderneming zou de leerschool nog moeten doorloopen, die het Staatsmijnbedrijf reeds heeft doorgemaakt.

De wensch, om zoo snel en krachtig mogelijk de steenkolenwinning door te zetten, heeft den ondergeteekende ook geleid tot het besluit, om te trachten de Dominale Mijn, die tot 1945 aan de Aken—Maastrichtsche Spoorweg-Maatschappij is verpacht, weder bij den Staat terug te brengen. Ofschoon noch bij het Departement van Financiën, waar

onder de uitvoering van dit pachtcontract ressorteert, noch bij Zijn Departement ooit voorstellen van de directie der Aken—Maastrichtsche Spoorweg-Maatschappij waren gekomen, om door wijziging van het contract tot snellere ontginning over te gaan, was de ondergeteekende toch overtuigd dat een pachtcontract, dat na zulk een betrekkelijk korten tijd afloopt, de krachtige ontginning van het onderhavige veld in den weg staat. Hij is daarom teruggekomen op eene aanbieding, door een zijner ambtsvoorgangers aan de genoemde directie gedaan en heeft den koopprijs van dat mijnveld gebracht in overeenstemming met het bedrag, dat de Aken—Maastrichtsche Spoorweg-Maatschappij daarvoor vroeg, zijnde 3 miljoen gulden. Deze aanbieding, die natuurlijk door den ondergeteekende gedaan was behoudens ogedkeuring door de Staten-Generaal en waaromtrent volkomen overeenstemming met de directie voor voornoemde maatschappij verkregen was, werd echter door de aandeelhouders dier maatschappij verworpen.

Sindsdien wordt de exploitatie dezer mijnen, die ongeveer 500.000 ton per jaar leveren, op den ouden voet voortgezet.

De ondergeteekende meent, dat in 1930 de geheele productie der Nederlandsche mijnen zal kunnen zijn opgevoerd tot 6½ miljoen ton.

In hoeverre Nederland dan ten opzichte zijner kolenvoorziening onafhankelijk zal zijn van het buitenland, hangt natuurlijk af van het te wachten verbruik.

Hierover kunnen zeer verschillende beschouwingen gehouden worden.

De ondergeteekende meent, dat er reden is, te veronderstellen, dat het kolenverbruik zeer belangrijk zal blijven beneden dat van vóór den oorlog, hetwelk in 1913 pl.m. 9.000.000 ton bedroeg. Immers, het is nauwelijks aan twijfel onderhevig, of de zoo belangrijke verhooging van den kolenprijs moet noodzakelijk aanleiding geven tot bezuiniging. Niet alleen dat zulks het natuurlijk gevolg is van deze prijsstijging, maar bovendien ontwikkelt zich de techniek in eene richting, om al het mogelijke te doen ter bevordering van een minder verbruik van kolen. Reeds de ontwikkeling van de electriciteitsvoorziening wijst in die richting. Bovendien hoopt de ondergeteekende door de instelling van een Rijksinstituut tot bevordering van de brandstoffen-economie ook van Regeeringswege het noodige te doen geschieden, opdat de kolonconsumptie zooveel mogelijk worde beperkt.

Rekende men, dat in verband met bovengenoemde maatregelen het kolenverbruik constant zou blijven, dan zal Nederland in 10 jaar ten opzichte der kolenvoorziening onafhankelijk zijn.

Het spreekt echter vanzelf, dat in dit opzicht verschillende veronderstellingen reden van bestaan hebben.

In elk geval zal men dan, boven de genoemde hoeveelheid, door de overeenkomst met Duitschland betreffende de Nederlandsche Maatschappij tot ontginning van steenkolenvelden nog over eene hoeveelheid steenkolen kunnen beschikken, die feitelijk kan beschouwd worden binnen dit land gedolven te zijn.

De ondergeteekende meent, hiermede voldaan te hebben aan den wensch der Kamer, om nadere inlichtingen omtrent zijne voornemens betreffende de steenkolenontginning.

*De Minister van Landbouw,
Nijverheid en Handel,*

H. A. VAN IJSSSELSTEIJN.

ONTVANGEN:

Verslag van de Staatscommissie voor het Pachtvraagstuk. Deel Ia.

Verslag van den toestand der Gemeente Semarang over 1918.

Het voorspel van den Eersten Engelschen oorlog, door Johan E. Elias. 's-Gravenhage, Martinus Nyhoff.

1e deel: Het Britsch-Nederlandsche Antagonisme in Europa.

2e deel: Het Britsch-Nederlandsche Antagonisme buiten Europa.

OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.

The Bankers Magazine. — Londen, September 1920.

Ph. W. Mathews, The future of the Banker's

Clearing-House; W. R. Lawson, The vagaries of gold in war time.

Bank-Archiv. — Berlijn, 15 Augustus 1920.

M. M. Warburg, Dr. Friedrich Bendixen. Ein Nachruf; Dr. O. Heyn, Internationales Geld? Dr. jur. K. Müller, Schachtelgesellschaften und Hingabe von Kriegsanleihe zum Nennwert; Dr. Kaulla, Zum Erbschaftssteuergesetz.

MAANDCIJFERS.

OVERZICHT DER RIJKSMIDDELEN.

(In Guldens).

	Augustus 1920	Sedert 1 Januari 1920	Overeen- komstige periode 1919
Directe belastingen.			
Grondbelasting	1.021.241	12.531.524	12.520.362
Personeele belasting ..	1.507.576	6.093.002	7.153.816
Inkomstenbelasting ..	6.381.811	59.291.469	36.040.223
Dividend- en tantième- belasting	1.764.783	11.903.687	4.014.604
Vermogensbelasting ..	505.509	8.794.665	4.670.929
Accijnzen.			
Suiker	2.809.429	24.518.055	24.588.714
Wijn	42.066	924.119	585.732
Gedistilleerd	3.375.462	30.844.451	21.191.354
Zout	169.848	1.349.667	900.310
Bier	314.296	1.653.787	597.088
Geslacht	1.221.259	9.476.905	8.593.873
Belast. op speelkaarten	28.082	78.624	—
Indirecte belastingen.			
Zegelrechten	1.596.140	16.032.202	12.351.370
Registratierechten	5.792.401	38.608.443	20.810.590
Successierechten	2.714.715	22.498.885	20.862.143
Invoerrechten			
Gouden en zilveren werken			
Belasting	63.893	587.668	568.667
Essaailoon	118	667	561
Statistiekrecht			
Mijnen	431.526	3.393.968	2.731.788
Domeinen	107.351 ⁴⁾	775.567 ⁵⁾	484.729
Staatsloterij	128.463	1.096.729	2.479.774
Jacht en visscherij	24.337	439.097	439.353
Loodsgelden	46.187	246.401	243.924
	166.365	1.062.135	714.870
Totaal	34.500.637	283.794.044	199.664.779

OPCENTEN VOOR HET LEENINGFONDS 1914.

	Augustus 1920	Sedert 1 Januari 1920	Overeen- komstige periode 1919
Directe belastingen.			
Grondbelasting	204.554	2.509.601	2.507.753
Personeele belasting ..	277.512	1.135.155	1.270.904
Inkomstenbelasting ..	2.030.568	17.482.555	15.786.267
Vermogensbelasting ..	582.379	3.928.217	1.863.467
Dividend- en tantième- belasting	126.420	2.204.846	1.324.819
Accijnzen.			
Suiker	561.886	4.903.611	4.917.743
Wijn	8.413	184.824	117.146
Gedist. (binn.- en buitl.)	337.546	3.084.445	2.119.135
Indirecte belastingen.			
Zegelrecht van buitl. eff.	11.379	316.284	453.358
Registratierechten	—	6	251
Totaal	4.140.657	35.749.544	30.360.843

BELASTINGEN IN VERBAND MET DE BUITEN- GEWONE OMSTANDIGHEDEN.

	Augustus 1920	Sedert 1 Januari 1920
Oorlogswinstbelasting	12.606.441	82.139.469
Verdedigingsbelasting Ia	151.805	2.645.300
Verdedigingsbelasting Ib	828.572	11.154.570
Verdedigingsbelasting II	2.543.108	21.174.919
	16.129.926	117.114.258

¹⁾ Hieronder begrepen f 449.685 wegens zegelrecht van nota's van makelaars en commissionairs in effecten, enz. (Beursbelasting). ²⁾ idem f 4.626.423. ³⁾ idem f 3.454.328.

⁴⁾ Hieronder begrepen f 100.266 volgens de wet van 26 Maart 1920 (St.bl. No. 157). ⁵⁾ idem f 100.280.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. Bk.	Disc. Wissels. 4 1/2	1 Juli '15	Zweeds. R.ksbk 7 1/2	16 Spt. '20
	Bel. Binn. Eff. 4 1/2	1 Juli '15	Bk. v. Noorw. 6-6 1/2	18 Dec. '19
	Vrsch. in R.C. 5 1/2	19 Aug. '14	Zwits. Nat. Bk. 5	21 Aug. '19
Bk. van Engeland	7	16 Apr. '20	Belg. Nat. Bk. 5 1/2	28 Apr. '20
Duitsche Rijksbk.	5	23 Dec. '14	Bank v. Spanje 5	12 Nov. '19
Bk. van Frankrijk	6	8 Apr. '20	Bank v. Italië 6	20 Mei '20
Oostenr. Hong. Bk.	5	12 Apr. '15	F. Res. Bk. N.Y. 6-7 1/4	1 Juni '20
Nat. Bk. v. Denem.	7	19 Apr. '20	Javasche Bank 3 1/2	1 Aug. '09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen Part. disconto	Berlijn Part. disconto	Parijs Part. disc.	N. York Call- money
	Part. disconto	Prolon- gatie				
18 Sept. '20	4 1/8	3 1/4	6 3/4	4-1/8	—	6-7
13-18 „ '20	4 1/8-1/4	3 1/4-4 1/2	6 3/4	4-3/8	—	6-7 1/2
6-11 „ '20	3 1/2-4	4-2 3/4	6 3/4	4-1/8	—	6-8
30 A.-4 S. '20	3 3/8-1/2	4-1 1/2	6 3/4	4-1/8	—	6-10
15-20 S. '19	3 3/8-3/4	3 1/2-5	3 3/4	4-1/8	—	3 1/4-5 1/2
16-20 S. '18	2 3/8-7/8	2 1/2	3 17/32	4-1/8	—	5 3/4-6
20-24 Juli '14	3 1/8-3/16	2 1/4-3/4	2 1/4-3/4	2 1/8-1 1/2	2 3/4	1 3/4-2 1/2

1) Noteering van 17 Sept. 1920.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

Vooral in Marken, Ponden en Dollars was de handel door de sterke koersschommelingen zeer belangrijk. Marken waren zeer flauw en er ontstond een levendige speculatie à la baisse, die heden in verband met de aanstaande Joodsche feestdagen een sterke reactie veroorzaakte en de koers na een daling tot ca. 4.60 weder tot boven 5.— deed oploopen. Door de plotselinge koersverheffing van het f in New York ontstond hier eveneens een flinke rijzing, zoodat voor 11.30 werd afgedaan. Dollars aanvankelijk vaster, 3.27 1/2 was ongeveer het hoogste punt. Daarna trad een daling in, in overeenstemming met de stijging van de Sterling in New York. Skandinavië vast voor Stockholm, echter opnieuw flauwer voor Kopenhagen en Christiania. Zwitserland onveranderd. Spanje iets vaster; evenals Buenos Aires. Batavia lager ca. 1.02 1/2 à 1.02 3/4.

Rectificatie: In de noteering van Batavia T. T. in het nummer van 15 dezer is een onjuistheid geslopen. Zij moet luiden 103-1/4, in plaats van 104-1/4.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen *)	Parijs *)	Berlijn *)	Weenen *)	Brussel **)	New York **)
13 Sept. 1920..	11.23	21.22 1/2	5.72 1/2	1.50	22.62 1/2	3.21 1/4
14 „ 1920..	11.23 1/2	20.95	5.45	1.45	22.30	3.26 3/8
15 „ 1920..	11.25 1/2	21.05	5.40	1.47 1/2	—	—
16 „ 1920..	11.25	21.05	5.17 1/2	1.45	22.35	3.23 1/2
17 „ 1920..	11.27 1/2	21.22 1/2	5.—	1.45	22.45	3.22
18 „ 1920..	11.30	21.70	4.62 1/2	1.35	—	—
Laagste d. w. 1)	11.19	20.85	4.50	1.30	22.20	3.19
Hoogste „ „ 1)	11.30	21.70	5.82 1/2	1.57 1/2	23.10	3.27
11 Sept. 1920..	11.21 1/2	21.35	5.92 1/2	1.45	22.72 1/2	3.18 1/2
4 „ 1920..	11.16	21.75	6.27 1/2	1.42 1/2	23.10	3.13 1/2
Muntpariteit..	12.10 1/2	48.—	59.26	50.41	48.—	2.48 3/4

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.
1) Particuliere opgave. 2) Noteering van 10 Sept. 1920.
3) Idem van 3 September 1920.

Data	Stock- holm *)	Kopen- hagen *)	Chris- tiantia *)	Zwitser- land *)	Spanje 1)	Batavia 1) telegrafisch
13 Sept. 1920	65.25	44.95	44.95	52.10	46.60	102 1/4-3/4
14 „ 1920	65.75	44.55	44.55	52.40	47.25	102 1/4-3/4
15 „ 1920	65.90	44.50	44.50	52.35	47.25	102 1/4-3/4
16 „ 1920	65.75	44.30	44.25	52.20	47.15	102 1/4-3/4
17 „ 1920	65.60	44.15	44.35	52.05	47.15	102 1/4-3/4
18 „ 1920	65.60	44.—	44.15	51.95	47.25	102 1/4-3/4
L'ste d. w. 1)	64.90	43.90	43.90	51.80	46.40	102 1/4
H'ste „ „ 1)	65.90	45.20	45.—	52.40	47.50	102 3/4
11 Sept. 1920	65.25	45.—	45.30	52.—	47.25	103-1/4
4 „ 1920	63.10	45.20	48.80	51.52 1/2	46.75	104-1/4
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Lond. (in \$ per £)	Zicht Parijs (in cts. per \$)	Zicht Berlijn (in ct. p. 4 Rm.)	Zicht Amsterd. (in cts. p. gld.)
18 Sept. 1920	3.54.50	7.02	nom.	***
Laagste d. week	3.46.25	6.48	nom.	***
Hoogste „ „	3.54.50	7.02	nom.	***
10 Sept. 1920	3.50.50	6.63	nom.	***
3 „ 1920	3.56.—	6.97	nom.	***
Muntpariteit..	4.86.67	5.18 1/4	95 1/4	40 3/16

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings- eenheden	4 Sept. 1920	11 Sept. 1920	13-18 Sept. 1920 Laagste	18 Sept. 1920 Hoogste
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 7/16	97 7/16	97 7/16	97 7/16
*B. Aires 1)	d. p. \$	57 1/8	57 1/8	56 1/2	58
Calcutta	£ p. rup.	1/10 1/8	1/10 1/4	1/10 1/2	1/10 3/8
Hongkong ..	id. p. \$	4/3	4/3	4/2	4/5
Lissabon	d. per Mil.	11 3/4	11 1/4	10 1/2	12
Madrid	Peset. p. £	23.81	23.87	23.80	24.03
*Montevideo 1	d. per \$	57 1/2	57 1/8	57	58
Montreal....	\$ per £	3.92	3.88 1/2	3.83	3.92
*R.d.Janeiro.	d. per Mil.	13 1/16	12 3/8	12 1/16	13 1/8
Rome	Liros p. £	76.75	81.13	80.00	82.00
Shanghai ..	£ p. tael	5/10 3/4	5/10 3/4	5/10	6/11 1/2
Singapore ..	id. p. \$	2/3 7/8	2/3 7/8	2/3 11/16	2/4
*Valparaiso ..	d. p. peso	12 3/32	11 13/32	11 1/8	11 13/32
Yokohama ..	£ per yen	2/10 1/2	2/10 7/8	2/10 3/4	3/10

* Koersen der voorafgaande dagen. 1) Telegrafisch transfert.

NOTEERING VAN ZILVER.

Noteering te Londen	te New York	
18 Sept. 1920.....	59 1/2	93 3/4
11 „ 1920.....	59	93 1/2
4 „ 1920.....	60 1/8	94 1)
28 Aug. 1920.....	60 3/8	97 1/8
20 Sept. 1919.....	62	114 1/2
21 Sept. 1918.....	49 1/2	101 1/8
20 Juli 1914.....	24 1/16	54 1/8

1) Noteering van 3 September 1920.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 20 Sept. 1920.

Activa.		
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 21.616.642,88 B.-bk. „ 2.300.056,04 Ag.sch. „ 69.760.404,58 1/2	f 93.677.108,50 1/2
Papier o. h. Buitenl. in disconto	f 45.084.540,—	—
Idem eigen portef.	f 45.084.540,—	—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet atgel.	—	45.084.540,—
Beleeningen op onderp.	H.-bk. f 109.378.004,26 1/2 incl. vrsch. B.-bk. „ 29.445.439,40 1/2 in rek.-crt. Ag.sch. „ 176.138.670,50	f 314.962.114,17
Op Effecten	f 303.057.314,17	—
Op Goederen en Spec.	f 11.904.800,—	314.962.114,17
Voorschotten a. h. Rijk	—	—
Munt en Muntmateriaal	—	—
Munt, Goud	f 56.426.690,—	—
Muntmat., Goud	f 579.921.066,39	—
	f 636.347.756,39	—
Munt, Zilver, enz.	f 17.382.171,17	—
Muntmat., Zilver	—	653.729.927,56
Effecten	—	—
Bel. v. h. Res.fonds.	f 4.056.583,62 1/2	—
id. van 1/8 v. h. kapit.	f 3.850.127,37 1/2	7.906.711,—
Geb. en Meub. der Bank	—	3.594.000,—
Diverse rekeningen	—	16.381.396,59 1/2
		f 1.135.335.792,83
Passiva.		
Kapitaal	—	20.000.000,—
Reservefonds	—	5.000.000,—
Bankbiljetten in omloop	—	1.028.027.270,—
Bankassignatiën in omloop	—	1.757.296,31 1/2
Rek.-Cour. Het Rijk	f 3.812.471,28	—
saldo's: Anderen	f 66.554.216,—	—
Diverse rekeningen	—	70.366.687,28
		10.184.539,23 1/2
		f 1.135.335.792,83

NED. BANK 20 September 1920 (vervolg).

Beschikbaar metaalsaldo..... f 432.904.111.46
 Op de basis van 2/3 metaaldekking..... „ 212.873.860,74
 Minder bedraaan bankbiljetten in omloop
 dan waartoe de Bank gerechtigd is .. „ 2.164.520.555,—

Verschillen met den vorigen weekstaat:

	Meer	Minder
Disconto's	2.576.969,13 1/2	
Buitenlandsche wissels.....		1.347.657,—
Beleeningen		2.614.312,88
Goud	8.376,77	
Zilver	286.130,42 1/2	
Bankbiljetten	1.732.700,—	
Part. Rek.-Crt. saldo's	2.614.073,45	

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeschebare schulden
20 Sept. 1920	636.348	17.382	1.028.027	72.124
13 „ 1920	636.339	17.096	1.026.215	75.112
6 „ 1920	636.339	16.747	1.033.388	75.450
30 Aug. 1920	636.339	16.530	1.026.033	83.137
23 „ 1920	636.339	16.214	1.008.041	109.570
20 Sept. 1919	631.690	4.905	989.558	78.479
21 Sept. 1918	706.810	7.997	958.250	77.383
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Totaal bedrag disconto's	Hieraan Schatkest-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Beschikbaar Metaal-saldo	Dekking-percentage
20 Sept. 1920	93.677	***	314.962	432.904	59
13 „ 1920	91.100	—	317.576	432.347	59
6 „ 1920	91.185	—	322.346	430.524	59
30 Aug. 1920	95.258	11.000	312.002	430.240	59
23 „ 1920	95.259	11.000	308.176	428.235	58
20 Sept. 1919	130.927	65.000	211.468	422.222	60
21 Sept. 1918	113.457	94.000	101.081	507.411	69
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 1)	75

1) Op de basis van 2/3 metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	13 Sept. 1920	20 Sept. 1920
Aan schatkestpromessen..	f 364.360.000,—	f ***
waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst	—	***
Aan schatkestbiljetten ..	„ 2.390.000,—	„ ***
Aan zilverbons	„ 53.197.983,25	„ ***

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegraphisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeschebare schulden
11 Sept. 1920.....	***	***	570.500	
4 „ 1920.....	***	***	563.500	
28 Aug. 1920.....	***	***	553.500	
7 Aug. 1920.....	206.696	6.259	338.922	207.206
31 Juli 1920.....	204.722	6.139	334.549	192.162
24 „ 1920.....	205.346	6.128	334.210	185.810
17 „ 1920.....	203.615	6.220	335.187	180.428
13 Sept. 1918.....	156.163	2.750	287.688	94.228
14 Sept. 1918.....	101.077	13.399	183.701	70.065
25 Juli 1914.....	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Disconto's	Wissel, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Diverse rekeningen 1)	Beschikbaar metaal-saldo	Dekking-percentage
11 Spt. 1920		344.500	***		107.500	***
4 „ 1920		339.000	***		106.250	***
28 Aug. 1920		332.000	***		106.250	***
7 Aug. 1920	27.888	24.098	185.312	14.721	103.869	39
31 Juli 1920	27.902	22.878	165.154	24.020	105.665	40
24 „ 1920	27.294	19.439	171.880	23.469	107.629	41
17 „ 1920	27.523	20.229	162.332	32.845	106.878	41
13 Spt. 1919	12.262	19.012	184.779	15.411	82.738	42
14 Spt. 1918	8.454	25.328	71.884	19.146	63.893	45
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842	44

1) Sluitpost der activa. 2) Op de basis van 2/3 metaaldekking.

DE SURINAAMSCH E BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeschebare schulden	Disconto's	Div. rekeningen 1)
7 Aug. 1920 ..	1.077	2.272	901	1.774	261
31 Juli 1920 ..	1.077	2.185	963	1.753	238
24 „ 1920 ..	1.072	2.027	1.162	1.741	177
17 „ 1920 ..	1.071	2.113	973	1.644	178
9 Aug. 1919 ..	943	1.510	1.124	1.521	381
10 Aug. 1918 ..	646	1.403	931	1.153	73
25 Juli 1914 ..	645	1.100	560	735	396

1) Sluitpost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden pond sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
15 Sept. 1920	123.093	125.165	354.416	28.500	323.975
8 „ 1920	123.077	125.909	355.188	28.500	324.374
1 „ 1920	123.082	126.533	355.186	28.500	325.064
25 Aug. 1920	123.029	124.894	356.012	28.500	325.467
17 Sept. 1919	88.243	80.902	330.627	28.500	313.585
18 Sept. 1918	70.996	59.398	273.077	28.500	251.072
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dekking-perc. 1)
15 Sept. '20	56.103	83.391	15.202	122.575	16.379	11,90
8 „ '20	59.628	76.341	16.501	116.989	15.619	11,70
1 „ '20	57.408	75.467	16.433	113.340	14.999	11,56
25 Aug. '20	41.555	75.883	15.364	100.591	16.585	14,30
17 Sept. '19	19.523	84.722	20.128	91.822	25.791	23,03
18 Sept. '18	56.568	99.547	38.133	129.955	30.047	17,88
22 Juli '14	11.005	33.633	18.735	42.185	29.297	52 1/2

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

DUITSCH E RIJKSBANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehens-kassenscheine, in duizenden Mark.

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassenscheine	Circulatie	Dekking-perc. 1)
15 Sept. '20	1.098.326	1.091.666	18.649.921	58.752.267	34
8 „ '20	1.098.675	1.091.668	18.686.476	58.401.203	34
31 Aug. '20	1.098.675	1.091.668	18.686.476	58.018.467	34
23 „ '20	1.099.314	1.091.674	18.074.736	56.270.495	34
12 Sept. '19	1.121.120	1.102.314	8.237.490	29.010.156	32
15 Sept. '18	2.466.472	2.348.225	2.303.656	14.044.593	34
28 Juli '14	1.691.398	1.356.857	65.479	1.890.895	93

1) Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissel	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
15 Sept. 1920	44.860.201	12.074.488	***	***
8 „ 1920	46.479.155	15.771.766	32.028.200	18.604.600
31 Aug. 1920	46.479.155	15.771.766	32.028.500	18.641.600
23 „ 1920	41.381.199	12.050.195	31.232.100	18.030.300
12 Sept. 1919	28.822.448	8.405.571	20.214.400	8.460.600
15 Sept. 1918	17.485.626	8.923.913	10.797.100	2.290.000
23 Juli 1914	750.892	943.964	—	—

OOSTENRIJKSCH-HONGAARSCH E BANK.

Voornaamste posten in duizenden Kronen.

Data	Metaal en buitenl. goudwissel	Disc. en beleeningen	Bijz. schuld Oostenrijk en Hongarije	Bankbiljetten	Rek. Crt. sald
7 Feb. '20 1)	290.428	19.251.400	32.954.000	56.994.022	6.057.646
31 Jan. '20	291.063	19.162.543	32.954.000	56.772.802	6.220.536
31 Dec. '19	287.640	19.196.063	32.954.000	54.481.264	7.906.378
23 „ '19	297.363	17.856.786	32.954.000	53.109.418	7.641.778
23 Juli '14	1.589.267	954.356	—	2.159.759	291.270

1) waarvan 222.662 goud, 10.818 buitenlandsche goudwissel en 56.948 munt en muntmateriaal zilver.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Bult.gew. voorsch. a/d. Staat
16 Sept. '20	5.520.567	1.978.278	255.005	634.156	26.600.000
9 " '20	5.570.665	1.978.278	254.824	676.209	26.500.000
2 " '20	5.590.670	1.978.278	254.527	688.870	26.300.000
26 Aug. '20	5.590.239	1.978.278	254.703	617.874	25.800.000
18 Sept. '19	5.573.301	1.978.278	293.907	795.982	24.000.000
19 Sept. '18	5.437.420	2.037.108	319.767	1.577.089	18.000.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	Uitgestelde Wissels	Beleening	Bankbiljetten	Rek. Crt. Particulieren	Rek. Crt. Staat
	1.859.724	484.104	1.991.282	38.665.735	3.026.086	34.842
	1.937.657	485.630	2.009.409	38.622.449	3.259.494	39.983
	2.167.712	486.924	1.925.826	38.333.160	3.041.163	64.892
	1.909.921	493.340	1.950.133	37.904.507	3.202.813	64.229
	940.029	699.421	1.261.195	35.655.028	2.742.654	87.722
	824.222	1.060.650	824.937	29.788.150	3.005.650	351.656
	1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitenl. saldt	Beleening van buitenl. voorder.	Beleening van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleening	Circulatie	Rek. Crt. part.
16 Sept. '20	358.158	84.653	480.000	671.552	5.645.721	1.369.358
9 " '20	358.105	84.653	480.000	680.193	5.620.202	1.354.915
2 " '20	358.078	84.653	480.000	693.770	5.603.999	1.378.971
26 Aug. '20	358.069	84.653	480.000	703.635	5.530.332	1.575.204

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goudvoorraad			Zilver etc.	F.R. Notes in circulatie
	Totaal bedrag	Dekking F.R. Notes	In het buitenl.		
20 Aug. '20	1.966.351	1.304.879	111.455	155.456	3.174.725
13 " '20	1.977.358	1.296.270	111.531	155.527	3.169.181
6 " '20	1.980.605	1.302.650	111.531	151.139	3.141.861
30 Juli '20	1.977.704	1.302.605	111.531	150.936	3.120.138
22 Aug. '19	2.074.285	1.234.298	—	68.416	2.553.534
23 Aug. '18	2.003.051	1.103.030	5.829	52.215	2.032.837

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Algem. Dekkingsperc. 1)	Percent. Gouddekking circul. 2)
20 Aug. '20	2.940.026	2.484.556	96.759	43,5	48,1
13 " '20	2.909.624	2.490.605	96.551	43,9	48,6
6 " '20	2.889.223	2.431.650	95.341	44,0	48,9
30 Juli '20	2.836.935	2.408.309	95.235	44,2	49,2
22 Aug. '19	2.137.221	2.487.074	84.730	48,7	52,1
23 Aug. '18	1.630.321	2.196.051	77.750	61,7	73,7

1) Verhouding tusschen: den totalen goudvoorraad, zilver etc., en de opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito's. 2) Na aftrek van 35 pCt. der totale dekkingsmiddelen als dekking voor de netto deposito's.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
13 Aug. '20	815	16.820.434	1.392.064	14.160.949	2.724.090
6 " '20	815	16.813.847	1.374.806	14.096.697	2.721.624
30 Juli '20	814	16.883.715	1.368.659	14.209.175	2.705.852
23 " '20	814	16.916.291	1.388.021	14.274.099	2.715.438
15 Aug. '19	769	14.930.870	1.359.099	13.372.969	1.882.701
16 Aug. '18	735	13.002.672	1.157.759	11.494.593	1.451.037

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 20 September 1920.

De valuta-verhoudingen gedurende de laatste dagen hebben op sommige der internationale beurzen een sterke schaduw geworpen. Voornamelijk is dit te Berlijn het geval geweest, wijl de koers van de Deutsche Reichsmark wel de scherpste reactie heeft aangetoond. Opnieuw is voor dit devies een terugval ingetreden, welke herinnert aan de voor Duitschland sombere dagen van den aanvang van dit jaar. Weliswaar heeft de daling thans niet zulke groote proporties aangenomen, doch zij was niettemin uiterst gevoelig. Als voornaamste oorzaak moet wel worden aange-merkt de voortdurende aanwas van de bankbiljettencirculatie der Reichsbank, waartegenover geen equivalente bronnen van inkomsten worden gesteld. Hierbij komt de clandestiene, doch desondanks vrij omvangrijke export van Duitsch kapitaal, in verband met de aanstaande gedwongen leening en met het „Reichsnotopfer”, klaarblijkelijk vooral komende uit de kingen der Rijnsch-Westfaalsche industrie, zoodat in het buitenland een onderbroken druk op de valuta-markt heerscht. Voor het provenu worden meestentijds dollars gekocht, waardoor voor een deel ook de exorbitante rijzing in deze valuta kan worden verklaard.

Het spreekt vanzelf, dat deze gang van zaken op de beurs te Berlijn geen stimulerende werking heeft gehad. Wel werden natuurlijk valuta-fondsen gunstig beïnvloed door de rijzing in buitenlandse deviezen, doch hiertegenover stond een sceptische stemming ten aanzien van het verdere verloop der locale markt, vooral ook, omdat de export, niettegenstaande de hoogere waarde van buitenlandse betaalmiddelen, geen noemenswaardige uitbreiding heeft ondergaan en mede in verband met het feit, dat de kolonlevertanties aan de Entente een achterstand vertoonen. Het slot kwam dan ook in lustelooze houding.

Te Parijs heeft de beurs over het algemeen een vrij gunstig verloop gehad. De mededeeling van de vorige week in deze kolommen betreffende het afsluiten eener leening van \$ 100.000.000 in de Vereenigde Staten behoeft in zoverre rectificatie, dat de emissie niet is doorgevoerd op een 10 pCt., doch op een 8 pCt. basis. De stukken dragen n. l. 8 pCt. rente, doch de bepaling is opgenomen, dat zij à 110 pCt. binnen 25 jaar aflosbaar zijn, zoodat de effectieve rente toch nog hooger dan 8 pCt. is, tegenover een rente van 5 pCt. in het najaar van 1915. Inmiddels heeft de inschrijving te New York een geweldig succes gehad; binnen een uur tijds was de geheele leening volteekend. Het spreekt vanzelf, dat dit een uiterst gunstigen terugslag op de Parijsche beurs heeft uitgeoefend; de geheele markt werd er gunstig door gedisponeerd. Hierbij kwam ook de voortdurend goede tendens, die voor Mexicaansche en voor Petroleumwaarden bleef bestaan, waardoor de geheele beurs een opgewekte stemming heeft kunnen handhaven.

Ook te Londen is de stemming veel beter geworden, voornamelijk wel door de wending, die het conflict tusschen Regeering en mijnwerkers heeft aangenomen. Volgens den tegenwoordigen stand der onderhandelingen tusschen beide partijen mag worden verwacht, dat zoodanig niet dadelijk tot een bevredigende schikking wordt gekomen, toch het radicale en, in economisch opzicht, catastrofaal werkend middel eener staking vermeden zal kunnen worden. Het afbreken der politieke onderhandelingen met de Russische Regeering had weinig of geen invloed, vooral omdat de handelsbetrekkingen op normale wijze worden gehandhaafd. Mexicaansche waarden waren beter van toon in verband met de benoeming van den nieuwen President.

Te New York is een kleine onderbreking in den beurs-handel ontstaan door een dynamietaanslag, welke op de kantoren van Morgan's Bank is gepleegd. Men tast nog in het duister omtrent de juiste beweegredenen tot deze daad, waarbij in ieder geval een groot aantal personen, die zelfs niet in verwijderd verband staan tot financieele transacties, welke eventueel het misnoegen der radicale elementen hebben opgewekt, gewond of gedood werden. De beurs te Wallstreet werd Donderdag j. l. om 12 uur gesloten, om echter den volgenden dag zonder onderbreking te worden voortgezet. De stemming is door alles heen zeer vast gebleven, voornamelijk voor de lichtere spoorwegshares. Algemeen neemt men aan, dat de beter gesitueerde spoorweg-ondernemingen door de bekende maatregelen der Interstate Commerce Commission financieel krachtiger zullen worden. Ook heeft de ruimere geldmarkt gedurende de achter ons liggende dagen medegewerkt om een vaste tendens te handhaven.

Te onzent is de stemming onregelmatig geweest. Voor beleggingswaarden is dit niet naar voren gekomen; deze toch bleven ongeveer op éénzelfde niveau vooral wat de binnenlandsche staatsschuldbrieven betreft. Van de buiten-

landsche soorten waren Mexicaansche waarden iets in reactie, terwijl hiertegenover Brazilianen wat meer gevraagd waren.

	14 Sept.	17 Sept.	20 Sept.	Rijzing of daling.
5 %/o Ned. W. Sch.	87 ³ / ₈	88	87 ¹⁵ / ₁₆	+ ⁹ / ₁₆
4 ¹ / ₂ %/o " " " 1916	87 ³ / ₈	86	86 ¹⁵ / ₁₆	- ¹¹ / ₁₆
4 %/o " " " 1916	79 ³ / ₄	78 ¹⁵ / ₁₆	79	- ³ / ₄
3 ¹ / ₂ %/o " " "	—	—	61 ³ / ₈	—
3 %/o " " "	51 ³ / ₄	51 ³ / ₄	52	+ ¹ / ₄
2 ¹ / ₂ %/o Cert. N. W. S.	44 ⁷ / ₈	45	45 ¹ / ₁₆	+ ³ / ₁₆
5 %/o Oost-Indië 1915	93	92 ⁷ / ₈	92 ⁷ / ₈	- ¹ / ₈
4 %/o Hongarije Goud	9	8 ¹ / ₄	8 ³ / ₈	- ⁵ / ₈
4 %/o Oostenr. Kronenrente	5 ¹ / ₁₆	5 ¹ / ₈	5 ¹ / ₈	—
5 %/o Rusland 1906	12 ⁷ / ₈	12 ¹ / ₄	12 ¹ / ₄	- ⁵ / ₈
4 ¹ / ₂ %/o Iwangorod Dombro...	12 ¹ / ₂	11 ¹ / ₂	11 ¹ / ₂	- 1
4 %/o Rusland Cons. 1880	12 ³ / ₄	12 ¹ / ₄	12 ¹ / ₁₆	- ¹¹ / ₁₆
4 %/o Rusl. bij Hope & Co.	14 ¹ / ₁₆	14 ¹ / ₁₆	13 ¹ / ₈	- ¹⁵ / ₁₆
4 %/o Servië 1895	16	16	16	—
4 ¹ / ₂ %/o China Goud 1898 ..	49	49 ⁷ / ₈	50	+ 1
4 %/o Japan 1899	56	56	56	—
4 %/o Argentinië Buitenl...	58	59 ³ / ₄	59 ⁷ / ₈	+ ¹ / ₈
5 %/o Brazilië 1895	54 ¹ / ₂	54 ³ / ₈	54 ³ / ₈	- ¹ / ₈
5 %/o " 1913	51 ³ / ₄	—	55	+ ³ / ₄

De volle aandacht van den beurshandel is echter op de locale markten gevallen, waar de meeste afdelingen een van elkander afwijkende tendens te aanschouwen hebben gegeven. Voornamelijk de *suikermarkt* stond gedurende de afgelopen week in het centrum der belangstelling; de komende belastingheffing op Indische producten heeft haar schaduw vooruit geworpen. Hierbij kwam, dat tot nu toe geen berichten van afdelingen door de V. I. S. P. bekend zijn geworden, zoodat de contramine vrij spel heeft gehad. Hiervan heeft de baisse-partij dan ook een dankbaar gebruik gemaakt, doch het was opmerkelijk, dat na iedere daling een vrijwel hiertegen op wegend herstel zich kon inzetten. Zoo is per saldo het koersverschil, in vergelijking met dat van de vorige berichtperiode niet al te groot geworden, al zijn de differenties meerendeels naar den negatieve kant. Op den laatsten beursdag kon zich echter een vrij sterk herstel inzetten; enkele baisse-posities werden geliquideerd, wijl men de belastingvoorstellen niet zoo drastisch achtte, als men aanvankelijk had geloofd. Toch is de ondertoon der markt niet meer zoo vast, als enkele weken geleden het geval is geweest.

Hetzelfde valt te registreeren ten aanzien van de petroleumafdeling. Hier zijn de gronden echter anders. De *petroleummarkt* van de laatste tijden is grootendeels gedragen door de belangstelling voor aandeelen Koninklijke Petroleum Maatschappij op de internationale beurzen en door de groote aankopen van aandeelen Geconsolideerde Hollandsche Petroleum Maatschappij op onze markt. Nu de vraag van het buitenland eenigszins minder is geworden, wat het hoofdfonds betreft en nu groote groepen van aandeelhouders der Geconsolideerde, die dit fonds als speculatie-object hadden gekocht, er de voorkeur aan geven, hun bezit te realiseeren, is er een eenigszins nerveuze stemming op de petroleummarkt ontstaan, die zich heeft geuit in een zeer scherp koersval, in de eerste plaats voor Geconsolideerde. Ook aandeelen Koninklijke echter werden medegesleept, hoewel dit fonds, door zijn internationaal karakter, toch steeds groter weerstand weet te vertoonen. In aansluiting aan de algemeen lagere tendens waren ook aandeelen Orion aangeboden, waardoor dit fonds eveneens een zestal procenten moest prijs geven.

De *rubberafdeling* was in het bijzonder ongeanimeerd gestemd, eensdeels in verband met de ook van dit product te heffen belastingen, anderdeels naar aanleiding van de berichten omtrent inperking van de Amerikaanse automobiellindustrie. In sommige kringen bestond de vrees, dat hierdoor de afzet van rubberproducten belemmering zou ondervinden en dat dienengevolge ook de resultaten van de aanstaande rubberinschrijving in ons land, ten bedrage van circa 800 ton, teleurstellende resultaten zou opleveren. Er kwamen dan ook eenige realisaties voor, niet van al te grooten omvang, doch toch nog groot genoeg, om de betrokken afdeling, bij de geringe vraag, die er op het oogmerk naar rubberwaarden bestaat, eenigszins te ontwrichten. Het algemeen beeld, dat de betrokken rubriek thans dan ook te aanschouwen geeft, is wel tegenovergesteld aan dat van zeer korten tijd geleden. De tendens bleef overwegend flauw.

Op de *tabakmarkt* daarentegen is de levendigheid wedergekeerd. Gedurende de achter ons liggende weken konden de verschillende fondsen zich goed op peil houden; in de laatste dagen van de achter ons liggende periode ontstond echter opnieuw goede vraag, zoodat de verschillende soorten zich voor het meerendeel hooger konden stellen.

	14 Sept.	17 Sept.	20 Sept.	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	191 ³ / ₄	190	191	- ³ / ₄
Ned. Handel-Mij. cert. v. aand.	232 ¹ / ₂	230 ¹ / ₄	227 ³ / ₄	- 4 ³ / ₄
Rotterd. Bankvereniging ..	144 ³ / ₄	144 ¹ / ₂	144 ¹ / ₂	- ¹ / ₄
Amst. Superfosfaatfabriek ..	140	156 ¹ / ₂	155 ¹ / ₂	+ 15 ¹ / ₂
Van Berkel's Patent	119 ⁷ / ₈	124	124	+ 4 ¹ / ₈
Insulinde Oliefabriek	187 ¹ / ₄	183	183	- 4 ¹ / ₄
Jurgens' Ver. Fabr. pr. aand.	102 ³ / ₈	102 ¹ / ₂	102 ³ / ₄	+ ³ / ₈
Ned. Scheepsbouw-Mij.	120	120	120	—
Philips' Gloeilampenfabriek	1019	999 ³ / ₄	1001	- 18
R. S. Stokvis & Zonen	594	594	594	—
Vereenigde Blikfabrieken ..	140	143 ¹ / ₂	137	- 3
Compania Mercantil Argent.	273	273 ¹ / ₂	276	+ 3
Cultuur-Mij. d. Vorstenland.	368 ¹ / ₂	363 ¹ / ₄	358 ¹ / ₂	- 10
Handelsver. Amsterdam ..	853	847 ¹ / ₂	840	- 13
Holl. Transatl. Handelsver.	101	101	101	—
Linde Teves & Stokvis	193	196 ³ / ₄	196	+ 3
Van Nierop & Co's Handel-Mij.	177	171 ¹ / ₄	166 ¹ / ₂	- 10 ¹ / ₂
Tels & Co's Handel-Mij.	139 ³ / ₄	139 ³ / ₄	137 ¹ / ₂	- 2 ¹ / ₄
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	343	335 ¹ / ₂	319 ¹ / ₄	- 23 ³ / ₄
Kon. Petroleum-Mij.	846	841	829	- 17
Orion Petroleum-Mij.	89 ³ / ₈	87	83 ³ / ₈	- 6
Steauna Romana Petr.-Mij. ...	204 ³ / ₄	188	194 ³ / ₄	- 10
Amsterdam-Rubber-Mij.	237	228	226 ¹ / ₄	- 10 ³ / ₄
Nederl.-Rubber-Mij.	135	130	127 ¹ / ₄	- 7 ³ / ₄
Oost-Java-Rubber-Mij.	420	389 ¹ / ₂	393	- 27
Deli-Maatschappij	559	543 ¹ / ₂	546	- 13
Medan-Tabak-Maatschappij.	334 ¹ / ₂	322	341	+ 6 ¹ / ₂
Senembah-Maatschappij	660	643	658 ¹ / ₂	- 1 ¹ / ₂

Ook de *scheepvaartafdeling* mocht zich in hernieuwde belangstelling verheugen. Hier waren het niet zoozeer berichten omtrent een algemeen beteren gang van zaken in het bedrijf, die den doorslag tot de opgewekter tendens hebben gegeven, doch was het meer de speculatie, die zich op de onderscheiden aandeelen wierp met de motiveering, dat scheepvaart-aandeelen, die zoo lang verwaarloosd waren geweest, hierdoor feitelijk onder het peil hunner werkelijke waarde waren gekomen. De verschillen bleven nochtans binnen bescheiden perken.

	14 Sept.	17 Sept.	20 Sept.	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	388 ³ / ₄	395	398 ¹ / ₂	+ 9 ³ / ₄
" " " gem.eig.	374	380	385	+ 11
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij. .	220 ¹ / ₂	220 ¹ / ₂	220	- ¹ / ₂
Holl. Alg. Atl. Stoomv.-Mij.	151 ¹ / ₄	—	—	—
Hollandsche Stoomboot-Mij.	172	175	177	+ 5
Java-China-Japan-Lijn ...	259	257	265	+ 6
Kon. Hollandsche Lloyd ..	158 ¹ / ₄	160	161	+ 2 ³ / ₄
Kon. Ned. Stoomv.-Mij. ..	199 ¹ / ₄	203	200 ¹ / ₄	+ 1
Kon. Paketvaart Mij.	209	204	211	+ 2
Maatschappij Zeevaart	239	240	240	+ 1
Nederl. Scheepvaart-Unie ..	234 ¹ / ₂	234 ¹ / ₂	240	+ 5 ¹ / ₂
Nievelt Goudriaan	480	480	480	—
Rotterdamsche Lloyd	233 ¹ / ₄	233 ¹ / ₄	237 ¹ / ₂	+ 4 ¹ / ₄
Stoomv.-Mij. „Hillegersberg“	246 ¹ / ₂	246 ¹ / ₂	246 ¹ / ₂	—
" " „Nederland“ ..	278 ¹ / ₂	278 ¹ / ₂	283	+ 4 ¹ / ₂
" " „Noordzee“ ..	105	103 ¹ / ₄	103 ¹ / ₄	- 1 ³ / ₄
" " „Oostzee“	239 ³ / ₄	234 ¹ / ₂	234 ¹ / ₂	- 5

De *industriële markt* was sterk verdeeld; waar aandeelen Philips Gloeilampen een verlies te aanschouwen hebben gegeven, mochten aandeelen Amsterdamsche Superfosfaat, Van Berkel's Patent, enz. zich in groote belangstelling verheugen, zoodat zij ook een flinke prijsverbetering te aanschouwen konden geven.

De *Amerikaansche markt* was stil, doch met een vasten gronootoon, mede in verband met den hoogen dollarkoers.

	14 Sept.	17 Sept.	20 Sept.	Rijzing of daling.
American Car & Foundry ..	167 ³ / ₄	170 ¹ / ₁₆	170 ¹ / ₁₆	+ 2 ⁵ / ₁₆
Anaconda Copper	135	139	137	+ 2
Un. States Steel Corp.	114 ¹ / ₂	114 ⁷ / ₈	115 ³ / ₄	+ 1 ¹ / ₄
Atchison Topeka	104	105 ¹ / ₂	104 ¹ / ₄	+ ¹ / ₄
Southern Pacific	122	122 ¹ / ₂	123	+ 1
Union Pacific	156	157 ³ / ₄	157	+ 1
Int. Merc. Marine orig. Com.	30 ¹ / ₄	32 ¹ / ₂	32 ³ / ₄	+ 2 ¹ / ₂
" " " " prefs.	95	95	95	—

Geld bleef ruim; prolongatie ten slotte 3¹/₂ pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN. 21 September 1920.

Oogstberichten blijven over het algemeen gunstig luiden. De schadelijke invloed van de regenperiode in Augustus blijkt in West-Europa minder groot te zijn dan men had

verwacht. In de Oostelijke helft van Engeland is de oogst van bijna alle artikelen zelfs zeer goed. Uit Canada hoort men sterk uiteenlopende schattingen van de tarwe-opbrengst, doch het schijnt wel zeker, dat de werkelijk te verwachten hoeveelheid zeer groot zal zijn. In de Verenigde Staten is weliswaar, zooals bleek uit het laatste landbouwrapport, de stand der zomertarwe gedurende de maand Augustus achteruitgegaan, doch den laatsten tijd schenen de berichten er op te duiden, dat dit rapport misschien wel wat ongunstig is geweest. In ieder geval is sedert ons vorig weekbericht de tarwemarkt in de Verenigde Staten niet vast geweest en de prijzen daalden circa 9 tot 13 c. per 60 lbs. Men zou hieruit de gevolgtrekking kunnen maken, dat werkelijk het eindresultaat beter zou blijken te zijn dan het landbouwrapport aangaf, doch daartegenover staat, dat tegenwoordig de prijsbewegingen geregeerd worden door een groot aantal factoren, die den invloed der oogstverwachtingen geringer doen zijn dan vroeger het geval was. Zulke oorzaken zijn vooral de bewegingen der valuta- en vrachtenmarkt, moeilijkheden bij het binnenlandsch transport in Amerika en de ontwikkeling in den politiek en economischen toestand in Europa. Vrij algemeen komt men den laatsten tijd tot de conclusie, dat de verschillende exportlanden in dit seizoen zeer voldoende tarwe kunnen leveren voor de behoefte van Europa. Daarbij wordt dan in aanmerking genomen, dat de stand van den oogst in Australië zoo sterk is verbeterd, dat men van daar, in tegenstelling met de vroeger gekoesterde verwachtingen, een uitvoer verwacht van bijna 2 miljoen ton. Het is echter eigenlijk nog te vroeg om reeds nu cijfers te geven. In Britsch-Indië zal eindelijk de uitvoer beginnen. Reeds is uitvoerpermissie gegeven voor 400.0000 tons en men mag verwachten, dat verdere hoeveelheden zullen volgen. Slechts uit Argentinië zijn de berichten nog steeds niet zeer rooskleurig. Men klaagt daar nog altijd over droogte, waarin de weinige regen, die nu en dan gevallen is, niet voldoende verbetering heeft gebracht. Zelfs schijnt er sprake van te zijn, dat de regeering ook voor den nieuwen oogst maatregelen zal treffen om een voldoende kwantum tarwe in het land te houden. Onder den invloed der droogte is de prijs van nieuwe tarwe aan de termijnbeurs in Argentinië in de afgelopen week circa 70 centavos per 100 K.G. gestegen.

De verschepingen van tarwe naar Europa waren ook deze week weder ruim voldoende. Van verschillende der Europeesche importlanden is echter de vraag niet groot. Frankrijk heeft zich zelfs geruimen tijd van inkoop onthouden, terwijl Duitsland met het oog op de in de laatste dagen weder sterk gedaalde waarde der mark zijne inkoop, zoowel van tarwe als van rogge, zooveel mogelijk beperkt. De Deutsche behoefte aan buitenlandsch broodgraan is echter te groot om de inkoop te staken en geregeld komen nog zaken tot stand. Een groot gedeelte van die inkoop geschiedt nog steeds door bemiddeling van den Nederlandschen handel.

Voor voedergraan, vooral maïs, was in de afgelopen week de markt vast. Verschepingen van maïs van Argentinië waren zeer groot, doch in de eerste dagen der week werden vooral in Engeland hooge prijzen betaald. De steeds stijgende vrachten brachten telkens weder prijsverhooging teweeg. Nu en dan was de Engelsche markt weifelend, doch de vaste stemming in Argentinië en de voortdurende goede consumptievraag in Engeland brachten de koopers er dan weder toe de hooger prijzen te betalen. Ten slotte zijn er in Engeland een groot aantal zaken in ladingen gedaan en zijn er zeer vele booten tot hooge vrachten afgesloten, terwijl ook in parcels met groote prijscommelingen een belangrijke omzet is bereikt. Sedert Zaterdag is echter de Engelsche markt eenigszins in reactie. De vraag is geringer en de prijzen zijn gedaald. Deze blijven echter nog steeds boven de op het continent bestaande prijzen. Frankrijk is ver beneden verschepingspariteit. De Fransche regeering heeft nog een voorraad van 40 à 60.000 tons maïs, die zij langzaam verkoopt tot tegenover de wereldmarkt zeer lage prijzen. De vraag naar maïs is in Frankrijk gering nu de nieuwe haver ruim wordt aangeboden en goedkoop verhandeld. Ook België en Nederland betalen voor maïs geene prijzen, die tegenover den kostprijs in Argentinië en de tegenwoordige vrachten eene winst zouden laten. De markten hebben daar dan ook een sterk lokaal karakter en verschepers brengen weinig nieuwe zaken tot stand. Toch is in den loop der week onder den indruk van de vaste stemming in Engeland, de hooger vrachten en de geringe voorraden in Nederland de prijs geleidelijk gestegen. Duitsland is voor maïs niet meer als koper aan de markt in verband met de slechte valuta. Zelfs tracht men in Duitsland de vroegere inkoop weder terug te verkopen. Over het algemeen wijst de statistische positie van maïs niet in het voordeel van de houders. De bij voortdurende zeer groote verschepingen van Argentinië lijken ruim voldoende. Daarbij komen dan nog de Roemeensche verschepingen, die weliswaar van week tot week sterk schommelen, doch die ongetwijfeld geruimen tijd van betekenis zullen blijven. In Engeland werden verschillende ladingen Roemeensche maïs gekocht en ook in Nederland blijven geregeld zaken in dit artikel tot stand komen. Bovendien kooft Denemarken dezer dagen eene lading Donau-maïs. De kwaliteit is weliswaar niet bijzonder mooi, maar tot nog toe voldoende. Evenals voor maïs bestaat ook voor gerst bij voortdurende vrij goede vraag en zoowel Noord-Amerikaansche als Roemeensche verschepingen hebben weder geregeld plaats. Voor Donau-gerst blijft de Deutsche regeering koper ondanks de lage valuta.

Lijnzaad blijft vast. In Argentinië is dit het gevolg van de droogte, die vooral op lijnzaad haren invloed doet gevoelen. Voor Europa komt daarbij de stijging der zeevrachten.

Nederland. Zaken in tarwe en rogge naar Duitsland waren tengevolge van de slechte Deutsche valuta van

Noteringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe Dec.	Maïs Sept.	Haver Sept.	Tarwe Oct.	Maïs Oct.	Lijnzaad Oct.
18 Sept. '20	240	125 ¹ / ₈	60	20,25 ³)	10,15	26,40
11 " '20	247	137 ⁷ / ₈	63 ³ / ₈	20,35 ³)	10,35	26,40
18 Sept. '19	226	147 ¹ / ₂	67 ¹ / ₂	15,45	8,20	25,—
19 Sept. '18	226	161 ⁷ / ₈	70 ⁷ / ₈	10,80 ⁴)	6,— ⁴)	26,— ⁴)
18 Sept. '17	220	117 ³ / ₄ ¹)	59 ⁵ / ₈	16,50	8,70	22,25
20 Juli '14	82 ¹)	56 ³ / ₈ ¹)	36 ¹ / ₂ ¹)	9,40 ³)	5,38 ²)	13,70 ³)

¹) per Dec. ²) per Sept. ³) per Febr. ⁴) per Aug.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten.	20 Sept. 1920	13 Sept. 1920	20 Sept. 1919
Tarwe*	36,25	37,50	—
Rogge (No. 2 Western) ¹)	31,50	32,—	—
Maïs (La Plata)	388,—	380,—	374,—
Gerst (48 lb. feeding) .. ²)	450,—	445,—	450,—
Haver (38 lb. white cl.) .. ¹)	23,—	24,—	21,—
Lijnkoeken (Noord-Amerika van La Plata-zaad) ³)	250,—	250,—	300,—
Lijnzaad (La Plata)..... ⁴)	795,—	790,—	830,—

¹) p. 100 K.G. ²) p. 2000 K.G. ³) p. 1000 K.G. ⁴) per 1960 K.G. ^{*}) Hard/Red Winter Wheat nr. 2.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	13—18 Sept. 1920	Sedert 1 Jan. 1920	Overeenk. tydperk 1919	13—18 Sept. 1920	Sedert 1 Jan. 1920	Overeenk. tydperk 1919	1920	1919
Tarwe	16.719	379.024	312.464	—	105.721	79.586	484.745	392.050
Rogge	1.051	79.872	66.512	—	515	19.953	80.387	86.465
Boekweit	—	2.825	3.882	—	—	—	2.825	3.882
Maïs	9.159	269.618	108.951	—	50.752	5.908	320.370	114.859
Gerst	—	26.155	133.727	—	918	62.315	27.073	196.042
Haver	250	21.398	157.370	—	—	7.333	21.368	164.703
Lijnzaad	156	32.225	48.743	—	12.404	19.403	44.629	68.146
Lijnkoek	300	30.498	42.297	—	1.406	200	31.904	42.497
Tarwemeel	756	22.894	192.243	—	—	37.435	22.894	229.678
Andere meelsoorten	6.029	16.525	150.257	—	100	10.708	16.625	160.965

minderen omvang dan eenigen tijd geleden, doch er komen nog geregeld zaken tot stand. Mais was vast, en vooral voor spoedig te verwachten partijen werden zeer hooge prijzen betaald. Er is naar Nederland echter zeer weinig mais onderweg, terwijl de voorraden hier sterk geslonken zijn. De regeering verkocht gisteren het restant van haar mais en maakte daarvoor zeer hooge prijzen. In ladende positie is het aanbod ruim, doch de vraag is daarvoor geringer en de prijs voor ladende mais is de laatste dagen ongeveer f 15 lager dan voor de partijen, die binnen 14 dagen hier kunnen worden verwacht. In verband hiermede kwamen verschillende inkoop tot stand in mais uit België, vooral toen de vorige week de koers der Belgische franken zeer laag was. Sedert gisteren is daarin echter verandering gekomen en mais op Antwerpen is nu niet meer zooveel goedkoper dan op Nederlandsche havens. Evenals voor mais bestaat ook voor gerst goede vraag en behalve voor Duitschland wordt ook voor de Nederlandsche consumptie geregeld gekocht. Lijnzaad was vast en voor spoedige partijen worden hooge prijzen betaald. Daartoe werkt de goede vraag voor voederkoeken mede.

SUIKER.

Er valt deze week weinig te melden over het artikel. De verschillende wereldmarkten verkeerden in gedrukte stemming en het was vooral Java, dat na eenige verflauwing gedurende de vorige periode ditmaal eene sterke daling vertoonde voor ditjarige suiker. October/November-verschepping wordt volgens de laatste berichten met ongeveer f 45 f.o.b. basis Superieur genoteerd, tot welken prijs de Producenten-trust echter niet genegen is van de te harer dispositie gekomen 1.400.000 picols af te geven. De verschepingen van Java gedurende de maand Augustus bedroegen 235.000 tons tegen 210.000 tons verleden jaar.

De noteering in Amerika voor Spot Centrifugals bleef deze week op 10.76 c. gehandhaafd, terwijl zaken op levering het laatst genoteerd werden met 9.65 c. voor Oct.; 9.50 c. voor Dec.; 9.20 c. voor Jan.; 9.10 c. voor Maart en 9.15 c. voor Mei. Eene afdoening van Peru-suiker vond plaats tot 9½ c. c.i.f. New York.

C u b a-statistiek.

	1920	1919	1918	
Weekontvangst t. 11 Sept.	14.000	32.692	20.005	tons
Totaal sedert 1 Dec. 1919.	3.535.563	3.724.788	3.235.211	"
Werkende fabrieken	3	2	4	"
Weekexport tot 11 Sept.	22.000	79.446	68.654	"
Totaal sedert 1 Jan. 1920	3.466.610	2.958.816	2.626.509	"
Tot. voorraad op 11 Sept.	306.000	710.703	462.848	"

NOTEERINGEN.

Data	Amsterd. per loopende maand	Londen				New York 96 p Ct. Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java f.o.b. per		Amer. Granulated c. i. f.	
			Sept./Oct.	Nov./Dec.		
15 Sept. '20	f —	Sh. 116/-	Sh. 70/-	Sh. 71/-	—	\$ cts. 10,76
8 " '20	" —	116/-	75/-	77/-	—	10,76
15 Sept. '19	" —	64/9	46/-	46/-	36/9 Fob.	7,28
15 Sept. '18	" —	64/9	—	—	—	7,28
11 Juli '14	" 11 ¹⁸ /92	18/-	—	—	—	3,26

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester, d.d. 8 September 1920.

Gedurende de afgelopen week zijn prijzen van Amerikaanse katoen weer verder gedaald, hoewel het slot in Liverpool gisteren weer ongeveer gelijk was aan een week geleden. Het Bureaubericht van verleden Donderdag gaf de oogstconditie aan als 67,5 %, tegen 74,1 een maand geleden en 61,4 voor dezelfde maand verleden jaar, hetgeen vrijwel overeenkomt met een gemiddelden stand van 87,7 % voor de laatste tien jaren. Dit was slechter dan men verwachtte en wees deze conditie op een oogst van 12.783.000 balen. Gisteren was New York weer 145 tot 165 punten hooger, hoofdzakelijk door slechte weerberichten, terwijl Liverpool vanmorgen met een verhooging van 18 tot 23 punten opende. Egyptische katoen is zeer kalm en oogstberichten zijn wat minder gunstig.

Over Amerikaanse garens is zeer weinig te vermelden. De handel beperkt zich hoofdzakelijk tot het dekken van directe behoeften. Prijzen zijn over het algemeen lager en de spinnersmarge wordt voortdurend kleiner. Er is een neiging om „short time” te werken, doch hierover is nog niets definitiefs bepaald. Egyptische garens zijn ook flauw en over het algemeen is de afzet slecht.

De doekmarkt is geheel lusteloos en aan ons bericht van verleden week is zeer weinig toe te voegen. Het is zeer moeilijk aan te geven hoe de markt zal loopen en verwacht men over het algemeen wel spoedig weer wat meer vraag. Geld is zeer schaarsch, bovendien blijft een dreigende werkstaking in de kolenindustrie veel zaken tegenhouden, terwijl ook de politieke toestand verre van gunstig is. Indië plaatst wel enkele orders tegen lage prijzen, doch over het algemeen hebben de afnemers toch geen vertrouwen in de markt en schijnen deze liever af te wachten tot katoenprijzen op een meer vast niveau zullen zijn gekomen.

1 Sept. 8 Sept.

1 Sept. 8 Sept.

Liverpoolnoteeringen. T.T. op Indië . . . 1/10 3/8 1/10
 F.G.F. Sakellaridis 67,00 66,50 T.T. op Hongkong 4/2 1/2 4/2 1/2
 G.F. No. 1 Oomra 11,75 11,75 T.T. op Shanghai. 5/10 1/2 5/11

Noteeringen voor Loco-Katoen. (Middling Uplands).

	20 Sept. '20	13 Sept. '20	7 Sept. '20	20 Sept. '19	20 Sept. '18
New York voor Middling ..	31,— c	31,25 c	32,25 c	30,30 c	33,95 c
New Orleans voor Middling	28,— c	29,25 c	28,75 c	30,25 c	32,75 c
Liverpool voor Middling	23,06 d	23,07 d	22,93 d	19,18 d ¹⁾	24,63 d

¹⁾ Noteering van 19 Sept. 1919.

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaansche havens. (In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '20 tot 17 Sept. '20	Ooreenkomstige perioden	
		1919	1918
Ontvangsten Gulf-Havens..	400	366	479
Atlant. Havens			
Uitvoer naar Gr. Britannië	256	634	166
" " 't Vasteland.			242
" " Japan etc. . . .			18

Voorraden in duizendtallen

	17 Sept. '20	18 Sept. '19	20 Sept. '18
Amerik. havens.	755	822	832
Binnenland.	775	627	697
New York	?	?	70
New Orleans	?	?	224
Liverpool	?	?	161

RUBBER.

De markt bleef in de afgelopen week weder flauw en de prijzen ondergingen opnieuw een belangrijke verlaging, voornamelijk tengevolge van gedwongen liquidaties.

Men bericht uit New York de failure van een firma, welke een belangrijk engagement in Rubber heeft.

De noteeringen zijn: einde vorige week

Prima Crêpe loco	1/6 1/2	1/8 1/4
" Smoked Sheets	1/5 1/4	1/7 1/4
" Crêpe Oct./December ..	1/7 1/2	1/9 1/4
" " Januari/Maart.	1/8 3/4	1/10 1/2
Hard cure fine Para	1/7 3/4	1/9

20 September 1920.

KOFFIE.

(Mededeeling van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp en Leonard Jacobson & Zonen).

Noteeringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
18 Sept. 1920	877.000	4.175	2.061.000	10.300	12 2/16
11 " 1920	390.000	4.450	1.981.000	10.300	12 19/16
4 " 1920	376.000	8.000	1.966.000	10.300	13
18 Sept. 1919	457.000	10.950	1.938.000	¹⁾	14 18/32

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
18 Sept. 1920	61.000	640.000	246.000	2.420.000
18 Sept. 1919	47.000	540.000	152.000	1.347.000

¹⁾ Niet genoteerd.

VERKEERSWEZEN.

SCHEEPVAART.

GRAAN.

Data	Petrograd Londen/ R'dam	Odessa Rotter- dam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotter- dam	Bristol Kanaal	Rotter- dam	Engel- land
13/18 Sept. 1920	—	—	11/6	11/6	105/-	105/-
6/11 „ 1920	—	—	—	12/6	100/-	100/-
15/20 Sept. 1919	—	—	1) f 80	2) 8/8	160/-	3) 65/-
16/21 Sept. 1918	—	—	—	50/-	—	225/-
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 ¹ / ₄	1/11 ¹ / ₄	12/-	12/-

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bor- deaux	Genua	Port Said	La Plata Rivier	Rotter- dam	Gothen- burg
13/18 Sept. 1920	—	—	30/-	—	—	22/6
6/11 „ 1920	—	25/-	30/-	—	—	Kr. 30
15/20 Sept. 1919	54/-	52/6	50/-	40/-	f 10,-	Kr. 30
16/21 Sept. 1918	69/-	101/3	200/-	120/-	—	Kr. 205
Juli 1914	fr. 7,-	7/-	7/3	14/6	3/2	4/-

1) Per ton stukgoed. 2) Voor Britsche schepen.

Graan Petrograd per quarter van 486 lbs. zwaar, Odessa per unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.
Overige noteringen per ton van 1015 K.G.

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladoo- stock West Europa	Chilt West Europa (salpeter)
13/18 Sept. 1920....	75/-	120/-	—	—
6/11 „ 1920....	75/-	120/-	—	—
15/20 Sept. 1919....	127/6	215/-	—	245/-
16/21 Sept. 1918....	275/-	600/-	—	190/-
Juli 1914....	14/6	16/3	25/-	22/3

RIJNVAART.

Week van 13 tot 20 September 1920.

In de afgelopen week waren de aanvoeren zoowel te Rotterdam als te Antwerpen van zeer matigen omvang en dientengevolge bleven de vrachten en sleeploon gedrukt. Er werd betaald voor reizen van Rotterdam naar den Boven-Rijn 4¹/₂ cents per ton per dag en voor erts van Rotterdam naar de Ruhrhavens 70 cents per last met ¹/₄ lostijd. Het sleeploon werd met het 150-cents-tarief genoteerd.

In Antwerpen werden schepen voor belading naar de Rijnstations tegen 18 en 19 centimes per ton en per dag gecharterd.

Ruhrort. Het sleeploon Ruhrort-Mannheim bedroeg ongeveer Mk. 30,— per ton; van Mannheim naar Straatsburg Mk. 35,— ter ton.

Voor kolen van Ruhrort naar den Boven-Rijn werd ruimte tegen ongeveer 40 pf. per ton en per dag aangenomen. Exportkolen Ruhrort-Rotterdam werden tegen 40 cents per ton met vrij sleepen bevracht.

ADVERTENTIËN

De N.V. Nederlandsche Huistelefoon-Maatschappij

ROTTERDAM

Telefoon 8600

AMSTERDAM

Telefoon N 5580

's-GRAVENHAGE

Telefoon H 280, 300

LEEUWARDEN

GRONINGEN

Telefoon 1555

ARNHEM

Telefoon 2723

levert uit voorraad TELEFOON-, SCHEL-, ELECTR. KLOK-INSTALLATIES, etc.,
in huur en koop.

Herstelt en onderhoudt onder garantie ook alle niet door haar uitgevoerde installaties.

PROSPECTUS GRATIS.

DE COMMISSIE, bedoeld in art. 26 der Wet op de KAMERS VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN in het District MAASTRICHT roept op sollicitanten naar de betrekking van

SECRETARIS,

op een aanvangssalaris van f 5000,—.

Vereischten zijn: algemeene ontwikkeling en speciale kennis van en inzicht in zaken, liggende op het gebied van den werkring der nieuwe kamer.

Reflectanten worden verzocht zich vóór 1 October schriftelijk te wenden tot ondergetekende.

J. SCHAEPKENS VAN RIEMPST, Maastricht.

ONTVANG- EN BETAALKAS

NIEUWE DOELENSTRAAT 20-22 AMSTERDAM

DEPOSITO'S VOOR 1 JAAR FIXE à 4¹/₂ PCT.

GELDEN, OP DEZEN TERMIJN GESTORT, ZIJN NA AFLOOP VAN HET JAAR ZONDER OPZEGGING BESCHIKBAAR.

NIET OPGEVORDERD ZIJNDE, WORDT DE POST STILZWIJGEND VOOR GELIJKEN TERMIJN VERLENGD.

DE RENTE KAN NAAR VERKIEZING PER KWARTAAL, PER HALF JAAR OF PER JAAR ONTVANGEN WORDEN.

KONINKLIJKE
HOLLANDSCHE
LLOYD

AMSTERDAM

PASSAGIERS-, VRACHT- EN
POSTDIENSTEN

NAAR

ZUID-AMERIKA

CUBA EN MEXICO

EN

NOORD-AMERIKA